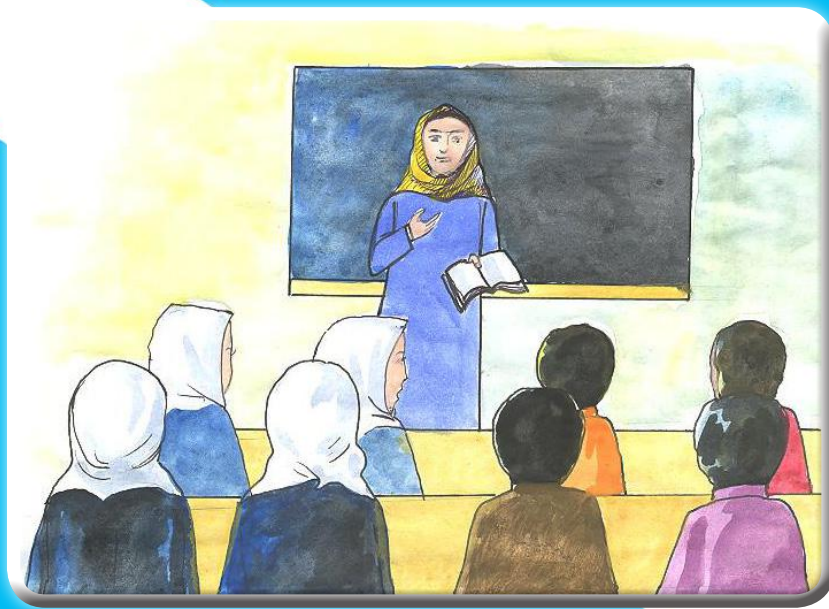

بلوچی

۳ صنف

مليين سرود

دا وطن افغانستان دی	دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې	هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی	د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو	د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي	پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي	هم ایماق، هم پشه یان
دا هېواد به تل ځلېږي	لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به	لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر	وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بلوچی

۳ صنف

چاپی سال: هـ . ش ۱۳۹۹

الف

کتابی درستی کنگ

مضمون: بلوچیی زوان

نویسوکان: تعلیمین نصابی بلوچیی بهری نویسوکین ډل.

ایدت کنوک: بلوچیی زوانی در سیین کتابانی نویسوکین ډل.

صنف: سوم

متنی زوان: بلوچی

دیمری دیوک: تعلیمین نصابی دیمری و درسیین کتابانی لیکگی مزین ریاست.

شینگ کنوک: معارفی وزارتت عامه ین آگاهی و ارتباطی ریاست.

چاپی سال: هجری شمسی ۱۳۹۹

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

درسیین کتابانی چاپ، بهر وبها کنگی حک په افغانستانی اسلامیین جمهوریی معارفی وزارتت ساتتگنت. به بازارا زیتن و بها کنگش منع انت گون خلافان قانونیین سلوکی بیت.

معارفی وزیر پیگام

اقرا با سم ربك

پاكين خالقى با زين حمد و ستا كه اماره هستى دات و و تنن و نمشته كرتنى مزنين نعمتى واوند كرت و بازين درود په خاتم رسول حضرت محمد مصطفى ﷺ كه خداوند جلالي اولى پيگام په آيى (و تنن) انت.

چوكه په درستان روش و درانت. هجرى شمسي ۱۳۹۷ سال به معارفى سالى ناما نام گپنگ بوت. پميشا به امى و طنا به تعليم ورودينگى نظامى جتاجتايين بهران بازين بنياديين بدل بوگى كيت: معلم، وانديگ، كتاب، مكتب، اداره و ماس و پسانى شورا افغانستانى معارفى شش بنياديين بهرزانتگه بنت كه به وطنى تعليم ورودينگى ود وديمرىيا مزنين تاثيرى دارنت. به انچين قسمت جوړ كنوكين و هدى، افغانستانى معارفى رهديرىي مزنين خانواده تعهد كړته كه به وطنى تعليم ورودينگى انونيين نظامى ود و ديمرىيا بنياديين بدل بوگى بياريت.

شه همى روگها تعليمين نصابى اصلاح وديمرىي شه معارفى وزارتى سرى كاران انت. به اى بهرا تعليمين نصابى اصلاح و ديمرىي، كتابانى مزند و محتواى گهبودى و به مكاتب و مدرسه ان، سركارى و خصوصيين بنيادان درسيين كتابانى رسيستن و بهركرتن به معارفى وزارتى پروگرامانى اولسرا جاه داريت. اما باوردان، اكه كتاب جوانين كيفيتى داشتگ مه بنت، وطنى تعليمين سك و پرواكين مخسدانا به دستا آورنگه نه كنن.

په يات بوتگين مخسدانى به دستا آورتن و يك كارين هيل زورگين نظامى رسگا شه مچين وطنى دلسو چين معلم و مدرس و زانگ و كمالي واوندن مديران كه آيوكين نسلى رودينوك انت، په عزتداريه لوتين كه په اى درسيين كتابى هيل داتن و آيى مزند و محتواى رسيستنا به امى عزيزين فرزندان شه هررازى كوشستى پدا مه كنزنت و به كارى و سرپدين نسلى تعليم ورودينگا گون دينى و مليين ارزشتان گون ايراد گروكين فكرى كوشست بكننت. هر روچ سر تعهد و ذمه واريى منگى نوک كرتنا گون اى نيتاسيخ داتنا بناكننت كه به زوتين آيوكى عزيزين و انديگ، تاثير دارين رودينتگ بوتگين شهروند و آبات و ديما شتگين افغانستانى جوړكنوك بنت.

همى رازشه عزيز ودوستين وانديگان كه وطنى باندى روچى پرارزشين پيه و سرمايه انت لوتين كه رساكا مه شموشت و په باز ادب و احترام گون علميين پټ و پولى شه عزيزين معلمانى سبخا په جوانى كټ بزورنت ووتى عزتمندين معلمى زانگ و علمى اوشگ چين بنت.

گلسرا شه وطنى هيل ديوكين كارزانتان، تعليم ورودينگى دانديگان و تعليمين نصابى فنيين بهري همكاران كه په اى درسيين كتابى بريبركرتنا شپ و روچ كوشست كرتگش قدر كړته وشه مزنين خالقى دربارا په آوان به اى پاك وانسان جوړ كنوكين راها سوب وكاميايه لوتين.

به يك معيارى و ديماشتگين معارفى نظامى دسترسى و آبات و ديماشتگين افغانستانى رسگى اوميتا كه سرپد، آزات و آسوده حالين شهروندانى واوند بيت.

دكتور محمد مىرويس بلخى

معارفى وزير

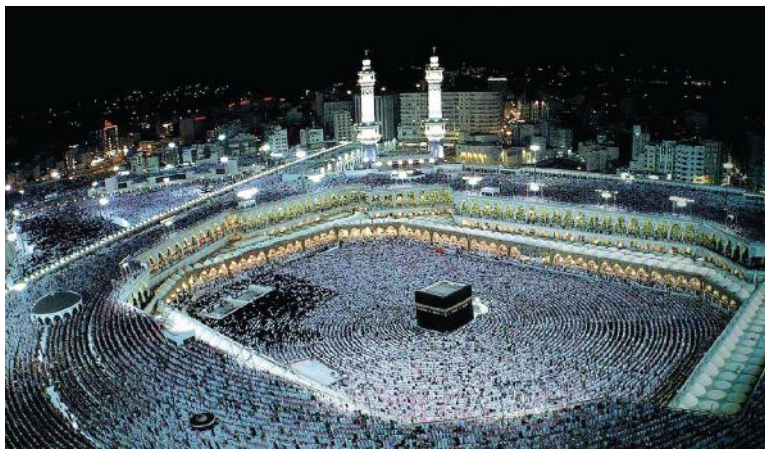
دیم	سرگان	اشمار
۱	خدا جل جلاله	۱
۵	مدینه منوره	۲
۹	امانتی سائن	۳
۱۳	رون گپتن	۴
۱۷	بھاری موسم	۵
۲۲	سیگاری ضرر	۶
۲۶	متل وگالوار	۷
۳۰	گسی باگچہ	۸

۳۴	مزنائی ھبر	۹
۳۸	آب و آبداری	۱۰
۴۲	وطن دوستی	۱۱
۴۶	امی شار امی گس	۱۲
۵۰	خشم جوان نہ انت	۱۳
۵۴	بالی مُرگ	۱۴
۵۸	بزرگر	۱۵
۶۲	پنت	۱۶
۶۶	پاکیزگی کت	۱۷
۷۰	سالی موسم	۱۸
۷۴	راہ و سُرک	۱۹
۷۸	سول و آبائی	۲۰
۸۲	میکرو بانی تاوان	۲۱
۸۶	نیکي	۲۲
۹۰	لوار	۲۳
۹۴	مچین کارہ کنن	۲۴
۹۸	مُرگانی ساتن	۲۵
۱۰۲	نادراپی کاگد	۲۶
۱۰۶	ماینائی ضرر	۲۷
۱۱۰	بزانت بلد	۲۸
۱۱۳	معارفی ترانہ	۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

خدا جلاله

مخسد: وانندگ بو انت و بلکنت و خدا جلاله درست کنتت و هما چیزانا که
امر و نه کرته بزانتت.

جست:

- ۱- به عکسا چیه گندت؟
- ۲- جهان و آبی هستیا کئی و دی کرته؟
- ۳- خدا "ج" اماره په چیا امروشه چیا منع کرته؟

خداوند جلاله آیکین مزنین واک انت که شریک، وړو درور نه داریت
و مچین جهان و هستیا و دی کرته. اما ره چم، گوش، پوز، دست و
زوان داته که بگندن، بشکنن، بوکنن، بزائن، و جهانی پروردگارا به
آیی یکیا یات کنن. روچ، دگار، آسمان، ماه، استارانا، رودانا، کوهانا،

حيوانانا، درچک و جړانا ودي کړته که شه آوان پيدگ وکت بگړن
و خدا ځل واکي مزنيا بزائن.

خدا ځل به هر دور و زمانگي په انساناني راه نشان ديوکيا پيغمبر ديم
داته که مردما نا راستامين راهها نشان دينت. حضرت محمد ﷺ
آخريين پيغمبرانت. رنداشه آبي کسی پيغمبر نه بوته و نه بيت.

طيه کلمه گشتن، پنج وده نمازي وائن، روچگي ماهاروچگ گپتن،
زکاتي داتن و مچين عمرا يکوار حجي زيارتاشتن په اما مسلمانان
فرض انت که شه خدا ځل بلوتن که امي گناهانا بخشائيت.
اما بايد هما چيزانا که خداوند ځل امرکړته چو: نيکي، داد و ديهشت،
صبر، بي کبري، رحم، دلسوچي، سدک وراستي و پريزيگاري
بکنن وشه هما چيزان که اماره منع کړته چو: دزي، غمار، دروگ،
پسلاوغيبت، موک و ملام، ظلم، سوت، کبر و دگه ناوړين کرداران
وترا دوربساتن و خدا ځل رضا ووشنوديا بکتين.

عزيزين وانندگان!

- اي سبخي نوکين گالانا سيايگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکين سبخا بوانيت.
- چار ډل بيت وشه هر ډلي يک وانندگي اي سبخي يک يک
بارا په برزين تواري بوانيت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ په رون چیزیکه شه ای سبخازرته بگشیت.
- وانندگ پنچ دل بنت وشه یکی آدگرا په چم، گوش، پوز، دست و زوانی باروا جست کنت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بلکت و جائیکه ټک، کامه سوالیه وندائیه علامه لوټیت بلت.
- شه ای گلان به جالگی جملانی اورکین جاگهان بلکت و آواناپوره بکنت.

آیکین ور و درور

انت مچین جهان

خداوند جلّال مزنین واک انت که شریک
نه داریت و و هستیا ودی کرت.

گسویین کار:

ای سبخی اولی باره به وتی کتابجهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

جست:

۱- ناکو حسن چونین مردسی انت؟

۲- نیکن مردم چیا لو تیت؟

۳- ناکو حسن به کی غم ووشحالیا باره زوریت؟

۴- ناکو حسنا چیه تورینیت؟

۵- کسیکه دگرانی بدیانه لو تیت چونین انسانی انت؟

- چیزیکه دیما شه جستان او شکت- سی وانندگ آیرا یکواردگه شه بریگشیت.

- ای متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

❖ خدا حق نام داریت.

❖ خدا یکدستا په آدگرا احتیاج مه کنت.

❖ خدا دزی لاپا سیره نه کنت.

- سبخی بنیادین بزانتا "خداوند ﷻ آئیکن مزین واک انت

که شریک، ور و درورنه داریت مچین جهان و هستیاودی کرته" په رون په برزین تواری بوانت.

مدینه منوره

مخسد: واندگ گال و جملانا بواننت و بلکنت و مدینه منوره شارا درست کنت.

جست:

- ۱- برزگی عکسا چیا گندت؟
- ۲- مدینه منوره شار به گجام ملکا انت؟
- ۳- مدینه منوره دیمعی نام چه ات؟

مدینه منوره شه سعودی عربستانی مزن شان و پاکین شاران انت که به خدا جل جلاله ارادا ای شان و بالگ رندا شه پیغمبر صلی الله علیه وسلم منتنا به یثرب آء شاری کسمت بوت که به مدینه الرسول و مدینه منوره ناما نام و تواری و اوند بیت.

مدینه منوره مردم به خدا ﷻ امرا په مسلمانانی یکویی و نوکین
نظامی آورتنه په باز مرانگی و براسی هر دابی دیمونی داتنی پهرا
تیاری روش کړته و همارازیکه برازت گون اسلامی پاکین دینا په
سدک و راستی کمک و مدت کړتگنت.

آوختا که حضرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم و دگه مهاجر به
مدینه منوره هجرت کړتنت شه اودئ مردمانی نیمگا آنکه په گل
ووشحالی وش آتگی بوتنت که به تاریخی درا جیا وړ نه داریت
و هنجو مالومه بیت که انصاریعنی مدینعی مردم زانتنت که آوانی
شاریثرب شه بازیښان و عزتی دارگا به مدینه منوره ناما نام و
توارودیہ کنت و به جهاننا برزین جاگه و مقامی گیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- یثرب گجام شارئ غدیمین نام ات جالگی هرشاری که انت آیرا
حلغی تمها بگرت.

جده ریاض

مدینه منوره.

- پنج دل بیت و هر دلی وانندگ گون یکی آدگراهما جوانین وش
آتگی باروا هبربدیت که به مدینه منوره به حضرت رسول خدا صلی
الله علیه وسلم و دگه مهاجرانی هجرتی در گتاشه آوان بوت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

- ای سبخی مترادفین گالانا مالوم و رندابه وتی کتابچهان بلکت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائی علامهانا به جائیکه لازم انت بلت.

- جالگی گالانا په جملانی اورکین جاگهان گیچین و جملانا پوره بکنت.

مندینه منوره یثرب

ای شان و بالگ کسمت

..... شه سعودی عربستانی مزین شان و پاکین شاران
انت که به خدا جل جلاله ارادا رندا شه پیغمبر صلی الله
علیه وسلم مننابه آءشاری بوت.

گسویین کار: عزیزین وانندگان! ای سبخی دومی بارا هرگجاسی شه شمابه وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بشکنت ورندا جستاني پسوابگشت.

۱- نصیرشه وتي براس بالاچ چون زر زیت؟

۲- شه ای زران نصیر چه زیت؟

۳- پچی نصیری رنگ پریت؟

۴- بالاچ نصیرا چی گشت؟

۵- پچی بالاچ نصیرا شه ترکیتنین چیزانی دست جتنا منع کرت؟

- سی وانندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یک یکوارشه بر بگشت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

❖ صبری واوند خواره نه بیت.

❖ شه راستین هبرا خداوش کیت.

❖ دروگا پای نه انت.

- شه جالگی گالان جمله جوړ کنت.

مدینه منوره

کمک و مدت

امانتی ساتن

مخسد: گال و جملانی و انتن و لکتن و امانتی ساتنی کدري زانتن.

امانتی ساتن شه انسانانی نیکن صفتان انت. گون سدک و راستی و امانتی ساتنا خوگپتن و شنامی کپتن انت.

کریمدادکه شه چخا نسور به زرنجی شارالده به او دا شه لهتین مردما وامه لوپت. وامدار آبی و امانا آبی همپل بالاچی دستادانت که په آبی برسینیت، بالاچ که راست و امانت ساتن مردی، هرگجانی زرانا جتا جتا سیایگ کرت وروچیکه زرنجی شارا آت، کریمدادا دات کریمدادشه بالاچی ای امانت ساتیا بازوش بوت.

امی پیغمبر حضرت محمد ﷺ گشتگیت: (کسیکه امانتا، نه ساتیت وکلپی و خیانته کنت پورهین ایمانی نه داریت).

امانت ساتوکا مچین کس دوست دارنت و به سری سدک و باور و دیه کنت.

عزیزین وانندگان!

راستی و امانتی ساتن باز زبرین صفتی انت، دگه بیایت که به وتی زندگیا راستکار و امانت ساتوک بن، گون مردمان سدک و راستی داشتگ بن امانت باز ډول داریت. بلی اما باید مدام.

امانت سات بن، اگه کسی چیزی امیا امانته کلیت په شری بساتن
و به وهدی پدوارگ بدین، اگه کسی چیزی په دگری اماره دنت
په شری په آبی برسینن. وای ډولئ دگه امانت که حسابش باز
انت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و جالگی گالانی ضدا ودی کنت.

خیانت	داریت
شت	زوریت
خپه	کننت

- سی گروپا بار بیت و هر گروپی په یکی شه ای گالان جمله
بلکیت.

راستی
امانتئ ساتن
کلپی و خیانت

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رڼ ای سبخی یک یک باره په برزین توارۍ بوانیت.

- به ای سبخا خاصین نام و اشاره ین ضمیرانا نشان دیت.

- ای مطلبه په جوانۍ املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه ندائیه و سوالیه علامه بلت.

- سی واندگ په رڼ امانتۍ ساتنۍ کدرۍ بارواهر بدنت.

- شه ای گالان به جالگۍ جملانی اورکین جاگهان بلکت.

گشتگیت امانتانه ساتیت

پورهین

امی پیغمبر(ص) کسیکه کلیه

کنت ایمانی نداریت.

گسویین کار: مچین واندگ ای سبخی سومۍ باره به وتی کتابچهان بلکت و

په وتی کهولۍ باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- کئی وکئی گون وت دوست اتنت؟

۲- آهو به کي داماکپت؟

۳- شینک چون کرت؟

۴- موشک که شه آهو ی کپگا به داماسی بوت چه گشت؟

۵- آهو چون شه شکاری دامالاس بوت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

❖ دور بی جور بی

❖ اگه ته وانتگی من شه بر دارین.

❖ شه پشکلارمگ جوړه نه بیت.

- سئ وانندگ په رون مطلباً که دیماشه جستان گشتگ بوت
یکواردگه شه بر بگشیت.

- سبخی بنیادین بزانتا «امانتی ساتن شه انسانانی نیکن صفتان
انت» په رون په برزین توارى بوانت.

رون گپتن

مخسډ:

- ۱- ګال و جملاني وانتن ولکتن ۲. روني زانتن.
- ۳- به هر جاگي په رون اوشتاتن. ۴- روني داب کرتن.

جست:

- ۱- به برزگي عکسايه گندت؟
- ۲- روني گپتن چيا شنت؟
- ۳- په رون و واربه صفا پترتن و در بوتن چه پيدگي داريت؟
- ۴- شه شما کي بي رونيا وش نه داريت؟

رون و واري به چمي چيرا گپتن باز جوان انت. هميکه اما به رني لورا جاي رادگن يا چيزي لوتن بزینن بايد بزائن که شه اما ديما گجام یک انت چون رون گپته، چنتمی انت شه آبي پد اما چنتم ان.

حکيم وتي براس کريمدادا گشت: شه دگران ديما بوتن، بي روني و دگري رونا گپتن جوان نه انت. به جائیکه مردم بازی انت چو مکتبي صنف موټر و بالي گرابا رونا شه هوشامه برن به صنفی تنها پترتن و در بوتن به موټر و بالي گرابا چست وایر بوتن، شه نلاورگين آبي زرتن و شه شارابه چيزي زيتني و همدا رون گپتن باز جوان انت.

کریمداد گشت: خیر گندئ براس که مناسر پد کرتئ، شد ینگومن هم به هر جا گئی به وتی رونا کوشترین که دگری رون گپتگ مه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا جتا سیایگ کنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و په جملئ پوره کرتنا یکی شه ۴ گالان گچین کنت و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

<p>شه مچان دیما</p> <p>په جستن</p> <p>په شتاپ</p> <p>په رون</p>	<p>به صنفئ پترتن و دربوتنا</p>
---	--------------------------------

رون.

- پنج دل بیت و هر دلی رون گپتنی جوانیی باروا هبر بدننت.
- گون ای گالان جالگی جملانا پوره بکنت.

چمی چیرا	رنبی	گجام یک	چنتم
جوان	بزائن	چنتمی	

رون و واری به گپتن باز انت.

همیکه به لوړا جای رادگن، یا چیزى لوټن بزینن

باید که شه اما دیما انت چون رون

گپته انت شه آبی و پد اما ان.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ سبڅی یک یک باره په برزین توارۍ بوانیت.
- به ای سبڅا خاصین نام گجام انت.
- ای مطلبه په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.
- پنچ واندگ شه پنچ گروپا په رڼ جالگی جملانا پوره بکنت و رندابه وتی کتابچهان بلکت.

..... واندگ به صنفی پترتنا
..... واندگ شه صنفه در بوتنا
..... مردم باید به موټری سوار بوتنا
..... مردم شه شاره به چیزی زیتنا
..... اولسری حک همایی انت که

گسویین کار: بید ای جاگهان که به سبڅا وانتت، دگه به گجا رونی گپتن
جوان انت به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.
- ۱- نادعلی چونین جاگهی انت؟
- ۲- ای کلات به گجا انت؟
- ۳- کریم بخش کدی په ای کلاتی سیلاشتگیت؟
- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه آوانی دیما به وتی کتابچهان بلکت.

❖ چاپ گون دو دستا بیت.

❖ پیرین کپوت لاوونه بیت.

❖ هرپهلی وتی بوها داریت.

- سئ وانندگ په رون یکوار دگه کریم بخش هبرانا شه بر بگشیت.

- په ای گالان جمله بلکت.

رون

ماله

ایره

اولسری حک

- سبخی بنیادیین بزانتا «رون و واری به چمی چیراگپتن باز جوان انت» په رون په برزین توارى بوانت.

بهاری موسم

مخسند: گال و جملانی و اتتن ولکتن، بهاری موسمی زانتن و گون شیرا وانندگانی موتگ بوتن..

جست:

- ۱- به برزگی رسما چیه گندت؟
- ۲- سالی اولی موسم گجام انت؟
- ۳- به بهارا چیه بیت؟
- ۴- شما به بهاری موسما چیه کنت؟

بهار سالی اولی موسم انت. به هر جاگه هر چیز نوکه بیت، گل و پل، سبزگ و درچک سرشه نوکا تا زگه بنت. وروپی پروک چو پرونک، گودر چلگ و چگوگ ووش توارین بلبل و کمری شه زمستانین و ابا پاده کاینت و انگور و انگوره گردنت.

باگ گون بهاری و شبوین گل و پلان براهداره بنت. کشارگون سبزگ و ورودین پلان دیلداره بنت.

به ای موسما هر نیمگی و شحالی انت. جو ورودانی آپی تچگ، تاریع و شین سمین، چگوگانی پی پی، پلپلاسیانی چی چی و درچکانی بلگ و باشلوکانی براه و زیب انسانا و شحاله کنت وواکه دنت و آیرا په کار و آباتیا گهشتر شوق منده کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- جالگئی شیرا بوانت وشه برکنت.

بهار آت

بهار آت و بهار آت و بهار آت
به کوه و دشت و کوچگ بی توار آت
گون پلان بلب و کمری اوار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت
پدا سیاین گدانان کرته بازار
درودشت و گیابین ډن و کهسار
پدامیش و بُزانی زنک و بار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت
بیادلبر که وشوین بهار آت
گل آت و بلب آت و سبزه زار آت
نصیر شیر جنان به ملگزار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت

(گل خان نصیر)

گیا بین- سبزین
ملگزار- سبزہ زار، مرغزار

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ ای سبخی یک یک بارا په رون په برزین تواری بوانیت.
- سئ وانندگ سئ چیزی ناما بگشیت که به بهارا ودیه بنت.
- جالگئ گالانا به وتی کتابچهان بلکت و هماموسمئ ایشک و آشکا خط بکشت که جملا جوړ کنت.

اولی روچ انت.

لواری
تیرماهی
زمستانی
بهاری

نوروز

گسوپین کار:

ای سبخی سومی بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوابگشت.
- گوارگئی پُل چونین رنگی داریت؟
- گوارگئی پل گجا ودیه بیت؟
- گل سرخی میله گجا گیتگه بیت؟
- شه کدی پاگل سرخی میله دود گیتگه بیت؟
- گجام شارا شارانی ماس گشتنت؟

- جالگی متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

- ✧ مزنین باری منی کوپگی سرا انت.
- ✧ آیا لوشه کنت ماهیه گیت.
- ✧ دوستی شه یک نیمگانه بیت.

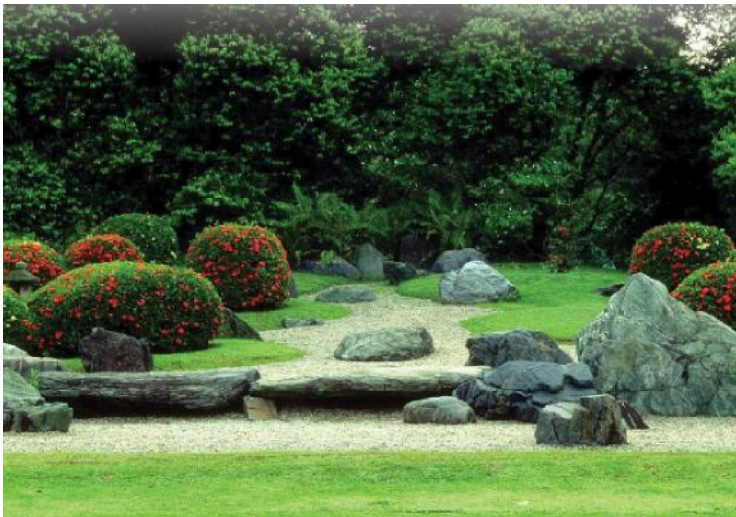
- سئی واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستان اوشکتت پدوارگ
شه بریگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (بهار سالی اولی موسم انت، هر جا گهی هر
چیز نوک بیت. پُل، سبزگ و درچک شه سر نوکا تازگه بنت) په
رون په برزین تواری بوانت.

بهار

بهار انت سبزگی جوش
چمند و باگ پل پوش
رونت بزگرپه کارا
وتی کشت وکشارا
شوانگ گل و شادان
پسانادنت شیوان
ته هم پاداشه وایا
بُست شه نرمن نیادا
سرینا بند چو مردا
بنا بکن کارو کردار
که آبات بی وطن می
که شاداب بی چمن می

سیگاری ضرر

مخسد: گال و جملانی واتن ولکتن و سیگاری ضرری زانتن.

جست:

- ۱- سیگاری کشتن بیدی زری تاوانا دگه چه ضرری داریت؟
- ۲- سیگارو چلیمی دوت چه تاوانی داریت؟
- ۳- پچی شه سیگاریا کسی وشه نه بارت؟

سیگار شه تماکا جوړه بیت. تماکی دوت که شه سیگار یا چلیما په مردما رسیت په دُرایی وجوړ یا ضرر داریت و راز رازی نا جوړی و دیه کنت. سیگار و چلیمی عملیانی دنتان زرد و سیاه بنت و دپش گندگین بوی دنت. که مردم شه آوان بده برنت. به گسی که سیگار کشتگه بیت اگه دگری بیت سیگاری دوت په آیی هم تاوان داریت. پمیشا جائیکه دگه کس بنت سیگاری کشتن منع انت. آکه سیگاره کشتیت نه تانکا ایشکه آبی دروایا تاوانه رسیت بلکین زرهم شه دستئی روت و گون ماه و سالی گوستنا ای تاوان گیشتره بیت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- ای سبخا کراری بوانت و ای جالگئی گالانی ضداودی کنت.

پیدگ	جوانین
زیان	وشه برنت
جوان	

- سئ بار بیت و هر باری په سیگاری ضررا هبر بدنت.
- جالگئی گالانا به جملانی اورکین جاگهان بلکت و آوانا پوره کنت.

تماکئی دوت چلیم و سیگاری منع زر گوستنا

..... که شه سیگار یا چلیم په مردمارسیت تاوان داریت.

عملیانی دتتان زرد و خرابه بنت.

جائیکه دگه پازاب بنت سیگارو چلیمی کشتن انت.

آکه سیگاره کشیت نه تانکا ایش که آیی دُرائیا تاوانه رسیت

بلکین هم شه دستی روت و گون ماه و سالی ای

تاوان گیشتره بیت.

عزیزین وانندگان!

- سی واندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- ای سبخی جمعین گالانا مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.
- سئ واندگ په رون سیگاری تاوان و ضرری باروا هبر بدنت.
- شه جالگی پسوان همکه راست انت آیراودی و رندا به وتی کتابچهان بلکت، په سیگاری و چلیمیا.
- ۱- گون چلیم و سیگاری کشتنا نفس تنکی و دیه بیت.
- ۲- دپش بوه دنت.
- ۳- دنتا نش زرده بنت.
- ۴- اشتیایش زیانه بیت.
- گجام یکین ۱، ۲، ۳، ۴، و یا هر چارین تاوان و دیه بیت.

گسوپین کار: هر گجامی شه شماای سبخی چارمی بارا به وتی کتابچهان بلکت و په وتی کهولی دگه باسکان به گسا بوانت.

عزیزین واندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی
پسوابگشت

جست:

- ۱- نصیر چنتم صنفی واندگ انت؟
- ۲- یک روچی که نصیر شه مکتبات کی را دیست؟
- ۳- وختیکه نصیروتی همپلی زاگا دیست چون کرت؟
- ۴- دمیکه نصیر گل محمدی کسانین براسابه آیی رسینت چه گشت؟
- ۵- به شمی خیالا نصیری ای کار چون ات؟
- سی واندگ چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه بر په رون بگشتنت.
- ای متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش به وتی کتابچمهان بلکت.
* په نشتن کاری تسره نه بیت.
* حک به حکدارا رسیت.
* دروگاپای نه انت.
- سبخی بنیادین بزانتا (سیگار شه تماکا جوړه بیت. تماکی دوت که شه سیگار یا چلیما په مردما رسیت په دروایی وجوړ یا ضرر داریت)
په رون په برزین تواری بوانت.

متل و گالوار

مخسد: گال و جملانی وائنن و لکتن و گون متل و گالواران وائند گانی پجارتن.

جست:

- متل و گالوار چیا شنت؟
- کئی متلی زانت؟
- شه متلاچی زانتگه بیت؟

ایش ناگومیرداد و ایشان آبی هلکی زاگ انت. ایش که هروهدا په اما جوانین نکل و آسمانک شیت و مردمانی رسم و دابانی سراهبره دنت ای واری بلوچی متل و گالوارانی بارواپه اما هبردات و گشت:

متل و گالوار بلوچی زوانیین ادب و لبزانکی مزنین باری زانتگه بنت. ای متل بلوچ استمانی فولکلور یا اولسیین دود و ربیدگی کتوکین دفینگی وړا انت. که شه آوانی وائتنا بلوچانی پکروخیال، تب و خو، زندگیی وړودول، سدک و باور، رسم و داب، دودوسیالی، اوستاتن و نشتن درابنت.

یک متل و گالواری تنها په باز دور گندی مزنین مانای آورتگه بیت. که نیکی، نیک کرداری، پنت و سوگه، وفا، وطن دوستی، مهر و دوستی و ادبیین پکروخیال درشانه بیت.

مثالی پیمای:

به ای متلاکه، اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آیی عزیز ترانت ای متل
آوهدا گشتگه بیت که ماس وپس که وتی اولاد سگ دوست دارنت
باید به آیی ادب و مردمگری سرا دلگوش داشتگ بنت وزانتگه بیت که
په زاگا ادب و مردمگری و جوانین رودینگ شه بازین دوستیا گمترانت
پمیشاشنت اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آیی عزیز ترانت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئی نوکین گالانا سیایگ کنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری (بیتوار) بوانت و په جالگی گالان جمله جور کنت.

نیکي

دلگوش

پنت

گمتر

- دو دل بیت وشه هر دلی په رون اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آیی
عزیز ترانت متلی باروا هبر بدیت.

عزیزین واندگان!

- پنچ واندگ په رڼ ای سبخی یک یک بارا په برزین توارۍ بوانیت.
- ای سبخی اشاره ین ضمیرانا مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.
- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت بلکیت و جائیکه زانت ټک کامه، سوالیه و ندائیہ علامهانا بلت.
- سئ واندگ سئ متل بگشیت و هرگجای باروا هریکی هبردنت.

- شه جالگئ گالان به جملانی اورکین جاگهان بلکت.

بلوچیی	استمانی
ادب	اولسین
مزنین	دښینگی

متل و گالوار زوانین ولبزانکی
..... باری انت.

ای متل بلوچ فولکلوریا دودوربیدگی
کتوکین وړانت.

گسویڼ کار: ای سبخا هر گجای شه شماپه وتی کهولی باسکان په برزین توارۍ بوانیت وشه آوان بلوټ که اگه دگه متل و گالوار زانت دو متل په شما بگشنت.

عزیزین واندگان!

- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت په جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت

۱- گلمیر چونین واندگی انت؟

۲- گلمیر تلویزیونا وش داریت اگه نه؟

۳- پچی گلمیر به تلویزیونا نزیکه نه نندیت؟

۴- اگه گلمیر تلویزیونا باز سیل کنت چونه بیت؟

۵- پچی گلمیر تلویزیونی حالانا کوشکنت؟

- سى واندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان اوشکت شه بر په برزین توارى بگشیت.

- جالگی بی ډولین جملا په ډول بلکت.

آورتگه بیت په باز دورگندی گالوارى تمها مزین مانای یک
متل و

- سبخى بنياديين بزانتا ((متل و گالوار بلوچيى زوانيين ادب و لېزانكئ
مزین باری زانتگه بنت)) په رون په برزین توارى بوانت.

کسی باگچه

مخسد: گال و جملانی واتن و درچک و سوزگانی کدري زانتن.

جست:

- ۱- نیوگا درستہ کنت؟
- ۲- کدی نیوگی چتنا دیستگت؟
- ۳- به وطنی گجام ولایتان گیشتر نیوگ و دیه بیت؟
- ۴- درچک و سوزگ چه پیدگ داریت؟

اما به وتی کسی دیما باگچی دارن. منی پس هرورهدا تاریا ماله شه و اباکستیت باگچی تهاروت و به اودا نیوگ دار و بی نیوگین درچک و نیال و سبستانا آپه دنت. اما به باگچی تنها سیب، زردالو و شفتالوی درچک و سبست و سوزگ دارن. نیوگ به لواری موسما رسنت. منی پس رستگین نیوگانا شه درچکان چنت، من آوانا به شولانی تنها کلین، منی ماس نیوگانی شولانا شه باگچی تنها گسابارت و به جاگیش کلیت. من و منی ماس و پس یگجا کاره کنن شه ای نیوگان هم و ته ورن و هم بهاکنن.

امی گسئ باگچه گون درچک و سوزگان سک براه دنت، درچک
به لوارا سردین سیایگی دارنت، درچک و سوزگ په هوای ساپیاباز
پیدگ دارنت هر جا که درچک و سوزگ بیت ساپین هوای داریت
ساپین هوا په دُرائیا پیدگ وکت داریت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- شه ای سئ گالان گجام یکین که زانت جملا راسته کنت مالوم
و به وتی کتابچهان بلکت و ایشک و آشکی خطی بکشت.

امی گس گون کشارا
 دیوالا
 باگچهها
براه دنت.

نیوگ به تیرماهئ
 زمستانئ
 بهارئ
 لوارئ
موسما رسنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رن ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری
بوانیت.

- به ای سبخا فعل، ضمیر و اشاره ین ضمیر گجام انت.

- سئ واندگ په رن په گسئ باگچئ پیدگئ باروا هبربدنت.

- شه ای گالان په جالگئ جملانی اورکین جاگان درگیجت و رندا
به وتی کتابچهان بلکت.

درچک و سوزگ

همانکس

دروائیا

..... هوا سا په ساتنت. چنکس که درچک و سوزگ

بازبیت هوا جوانه بیت. جوانین هوا په امی

..... پیدگ داریت.

گسویین کار:

ای سبخئ گدیین بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

دربی بی، ماه بی بی و گلاتون گجا اتنت؟

شریف چیا دیست؟

ما پری لوټت چه بکنت؟

شریف پچی سونی مزین زاکان شت؟

پچی مزین زاگ گون شریف توپ گوازی نه کرتنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان
بلکت.

♦ ظلمی پا خرابی انت.

♦ غم مردما پیره کنت.

♦ کاری بکن که کاری بیت.

- سئ وانندگ مطلباً که دیما شه جستان اوشکتت یکواردگه شه
بر بگشیت.

_ سبخی بنیادین بزانتا ((سبزگ و درچک هوا ساپه ساتنت

چنکس که درچک و سوزگ بازبنت همانکس هوا جوانه بیت))

په رون په برزین تواری بوانت.

مزنانی هبر

مخسد: وانتن، لکتن و واندگانی سرپد بوتن شه مزنانی هبرانی کتا.

نیکین، ایش ایشانا، ایشان

جست:

- مزنانی هبر په اما چه پیدگ دارنت؟
- کی به وتی زندگیا گهتر سوب و کامیابی و دی کرتگه کنت؟
- شه شما گجام یکین مزنانی هبرا اوشکته و به هوشا داریت؟

صفت و اشاره ین ضمیراناکه به برزگا گندت په جوانی به اورکین جاگها بلکت:
مزن و داندگ شه حکیکت پسندی و انسان دوستی دیما واهگ
وارمانانا به وتی هبران بیان کرتگنت که رندی اوبادگ و ورزادگ شه
په وتی سما جیین زندگیی خیر و پیدگا کاربگرنه په اما زبرین پنت
انت. همائیکه به وتی زندگیا عملی کرتگنت گیشتر به سوب و
کامیابیا رستگنت. مزنانی لهتین هبرایش انت:

- اگه لوتی تی نام په نیکی گپتگ بیت، دگرانی ناماپه بدی مگر!
- هیچبر گون کسیکه په ته نیکی کرته گندگی مه کن!
- وتی ماس و پسا هیچبرمه شموشت هرچی دارت شه آوانی زحمتا انت!
- اگه لوتی جوانی بگندئ، جوانی تو ما بکش!
- وتی ملامتیا دگرئ سرامه پرین!

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی ضدا شه تهی ودی کنت.

بدی

بگر

- پنج دل بیت وشه هر دلی یک یک واندگ په رون مزنانی هبرانا که به سبخا ونتت به وتی زوانا بگشیت.
- شه ای گالان په جالگی جملانی اورکین جاگهان درگیجت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

نیکی

بدی

ملامتیا

- اگه لوتی تی نام په گپتگ بیت، دگرانی
- ناما په مگر!
- وتی دگری سرا مه پرین!

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخی یک یک باره په برزین توارۍ
بوانیت.

سوم، مراد، آ، سرپدین.

- په جالگی اورکین جاگهان شه برزگی نام، صفت، ضمیر و عدد در
گیجت و به وتی کتابچهان بلکت.

- به صفا سبخه وایت یک
..... زاگی انت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بلکت و جائیکه لازم انت
ټک، کامه، سوالیه و ندائییه بلت.

- سئ دل بیت و هر دلی واندگ گون وت جتا جتا په مزنانی هبری
کدری باروا هبر بدیت.

گسویین کار: عزیزین واندگان

شمئ هر گجامی ای سبخی مزنانی هبرانا به وتی کتابچهان بلکت و په

وتی کهولئ باسکان په برزین توارۍ بوانت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی
پسوا بگشت.

۱. کی شه وتی معلما سوچ کرت؟

۲. کریمداد چیا سوچ کرت؟

۳. معلم به پسوی چی گشت؟

۴. چی په مردمی مال و جانا تاوان داریت؟

۵. کی کارئ واک و توکاشه دستا دنت؟

- سی وانندگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت یکووار
دگه شه بر بگشیت.

- ای متل و گالوارانا بو انت و رنداشه دیمش به وتی کتابچهان
بلکت.

* ریکین پونگا آبه بارت.

* دروگر دروه کنت یتیم وتی روچا بارت.

* خدا روزی رسان انت، بندگی دل کسان انت.

آپ و آپداری

مخسد: واندگ واندگ ولکیتگ بکننت، آپی کدر و آپداری ډولا بزانت.

جست:

- ۱- کئ آپی کدرئ باروا هبرداتگه کنت؟
- ۲- آپداری چپاشنت؟
- ۳- شه شماکئ آپداریا دیسته؟
- ۴- دیما شه آپداریا گجام کاره بنت؟

آپی مانا زندگی و زندگی منتن انت که په بنیادم و حیوانانی زندگی منتن،
ود وردوم و درچک و جروعلپانی سوز بوتن و مزن بوتنا کاریین کدری
داریت باید آپی کدرا بزانت و په شری شه آپا کاربگرن.
آوان که آپ و آپداریا دست گت انت، جوانین کاربلدی واوند انت. به
وهده ووختی جو و جوهکا ناشه آپ سرا گپته تا اودا که آپا برنت کاره کنت،
پونگ و دانهان پاج و جوهانی دو نیمگی حاک ریچانا سکه کنت که آپ
به دم کرتنا سرلیت مه بیت و مه پرینیت.

همی راز جائیکه آپداریه بیت دیم شه دیما ډگارپل گپتگه بنت که آپداری
وهدا ډگارا جوان آپ بگیت، رنداشه آپ داتنا دانم‌هانا پدوارگ بندنت که
آپ شه یک پلی به دگری مه روت و هرپلی آپ به آیی کیلا مانیت و ډگارا
په شری میسینیت.

په پالیز و باگانی آپدار یا چنت رازی کشفه و جوهک که آپ په شری به
پالیزی ول و باگی درچکانی بن وریشگا برسیت. جتگه بیت به انونین
وهدا گون علم و زانگی دیما روگا به آپ داریا شه نوکین راه و راهبندان کار
گپتگه بیت که گون کمین آپی بازین ډگاری آپداریه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- گون یکی شه ای گالان جالگئی جملا پوره بکنت.

ډگارا آوار و پله گرنت.	لنگارا دروا خرمننا آپداریا	کشارگر دیما شه
------------------------	-------------------------------------	----------------

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخی یک یک باره په برزین توارۍ بوانیت.
- گون علم وزانگ وراه و راهندی مترادفین گالان جمله بلکت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکیت و جائیکه لازم انت ټک کامه، سوالیه و ندائییه علامه بلت.
- سئ واندگ که به وتی گسانی نزیکیا آپداری کارا دیستگ بنت به وتی جندی زوانا په وتی همراهان بگشنت.
- سئ دل بیت و هر دلی واندگ په آپ و آپداری باروا گون وت هیر بدیت.

گسویین کار:

هر گجای شنه شماای سبخی دومی باره به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- انون چیزی که گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی پسوا
بگشت

جست:

- ۱- نیمروزی ولایتی نوکین شاری نام چه انت؟
- ۲- خاشی شاری بنیاد گجام سالا اشتگ بوته؟
- ۳- دیما شه خاش ای شارا چیه گشتنت؟
- ۴- رزی به گجا انت؟
- ۵- غدیما که آپ و آپداری جوانین بندوبوجی بوته رزی چیی حاصل نام
و توار داشته؟

- سئ واندگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت یکوار دگه
شه بر بگشیت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.
- روچ شه گجام نیمگا در آت.
- زنبوری کوندا دست مه جن.
- کارا که آسان گپتی وت آسانه بیت.

وطن دوستی

مخسد: گال و جملانی و انتن و لکتن و گون و طنا مهرو دوستی جذبگی پرواک کرتن.

جست:

۱- وطن چیا شنت؟

۲- امی وطنی نام چه انت؟

۳- پچی هرکس وتی و طنا دوست داریت؟

وطن هما جاگه و هندانت که یک ملکی مردم به آبی زندگيه کننت. هر کس وتی و طنا دوست داریت. وطنی نندوک شه آبی آپ، هوا، خاک، کنډی و مچین پیدا وړان کته گړنت، پمیشا په وطنی آبا تیا کاره کننت. شه کرن و پیریان و طندوستی جوانین صفت شه امی پس و پیروکان په اما میراث منته.

عزیزین وطن افغانستان، ای سردگاری مچین نندوکانی یگجایین لوگ و هنکین انت. وطنی مچین نندوک هر کثومی که انت په براسی و دوستی یگجایین کننت و په وطنی ساتنا په هرورپی. دیمونیا تیار انت.

زندگ و آبات بیت امی دوستین وطن افغانستان

عزیزین وانندگان!

- ای سبخه نوکین گلانا به وتی کتابچهان سیایگ کنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- جالگه شیرا بوانت وشه برکنت.

وطن

توی مے بالگ برزین شان
توی مے ساه توی می جان
تهی نامی بین قربان

وطن دوستین افغانستان

کنن زندگ تهی دیمي شان
تسرتی واهگ وارمان
کنن و ترا تهی قربان

وطن دوستین افغانستان

وطن ما په تهی ننگا
دین گون دشمننا جنگا
گواه انت میوندی میدان

وطن دوستین افغانستان

بی پایندگ و آبات
بمانی دایما آرات
همیش انت می دلی ارمان

وطن دوستین افغانستان

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین توارى
بوانیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه
و ندائییه علامه نابلت.

- سئ واننگ په رون په وطنی باروا هبر بدنټ.

- ای شیرا بوانت و سوجئ پسوا بگشت.

چنکس که بیت وش دگرئ ملک و دیار
آبات و جهان جل و مزن نام و توار
شائئ بتچنت جوولیکن په اما
وش انت شه جهاننا وطنئ خشکین دار
"نصیر"

جست:

- به ای شیراگون چیا مهر و دوستی روش بوتگیت.

گسویین کار:

برزگئ شیروای سبخئ گدیین بارا جتا جتابه وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبایه جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. بید ورگیا دگه چی په درواښیا پیدگ داریت؟

۲. گجام ورزشا وش دارت نامی بگرت؟

۳. بید ای ورزشان دگه گجام ورزشی ناما زانت؟

۴. دُرایی چوښن نعمتی انت؟

۵. یگجائین ورزش چه جوانی داریت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش بلکت.

* وای وطنی حشکین دار.

* اشتری بار په گیچنی گرانه نه بیت.

* نامی بگرو جندی بلوټ.

- سی واندگ په رڼ مطلبایه که دیمایه جستان اوشکت شه بر بگشیت

- سبخی بنیادین بزانتا ((افغانستان امی مچین هموطنانی یگجائین لوگ انت. وطنی مچین نندوک په دوستی و براسی یگجا زندگيه کننت و په وطنی ساتنا په هروری دیمونیا تیار انت)) په رڼ په برزین تواری بوانت.

امی شار امی گس

مخسد : گال و جملانی وانتن و لکتن شاریین زندگی سرادلگوش کرتن سوالیه، شارحه و ندائییه علامهانی درست کرتن.

جست:

- ۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟
- ۲- کی گس به شارا انت؟
- ۳- پچی بایدوتی شارا پاک بساتن؟

کریمداد که گسش به شاری روچ دراتی
ورزشیین میدانیی کنکا انت په بالاچی
دیدنا که گسش شاری برزسرا انت شتت، جست کرت:
بالاچ: پچی گشتت امی شارامی گس انت.

بالاچ گشت: جوانین جستی، همیکه بازین مردمی به یکجاگی په وت گس جوړه
کننت، شه ای گسان شاری جوړه بیت که مچ مردم ای شارا وتی یکجائین
گسه زاننت. ای گسعی (شاری) مسیت، سرک، کوچگ، راه، ورگینن آپئی نل
وچاه، دوکان کلات و ماری آوانی انت و مچین به آوان بریبرین حکمی دارنت.
کریمداد گشت: جوان انت براس منی سرا پاچ آورتی. نه گشتی که ای گسعی

پاک ساتن کي کار انت؟

بالاچ گشت: همينکه که شار مزن انت بازين مردمی هم داريت شارئ پاک
ساتن آبی مچين نندوکانی کارانت که وتی شاراوتی گسی رازا پاک بساتنت.
کریمداد گشت: بالاچ! تی هبرسک مناوش انت، بگش که ای کارئ پیدگ
چی انت؟

بالاچ گشت: همیکه من، ته، آدگه همپل و همسایگ و گسانی واوندوتی گسانی
دیم، کوچگ، سرک، مکتب، ورزش و گوازی میدانی وسیل و میله جاهانی
کدرا بزائن، آوانا شه حاک و پُرو دگه کچتیان دور بساتن وتی شاراکه مشمعی
گس انت پاک ساتگن.

کریمداد گشت: پراستی که امی شار امی گس انت شه اولای منی خوانت
که گس وایشک و آشکا پاکه ساتین.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخعی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
 - دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
 - دو وانندگ شه دو پلا یکی بالاچ و آدگه کریمداد بیت و په ډول ای
سبخا شه سرته پا بواننت.
 - شه ای گالان به جالگی جملی اورکین جاگهان بلت.
- مردمی گسان په وت
- همیکه بازين به یگجایی لوگ جوړه کننت
- شه ای شاری جوړه بیت.

عزیزین واندگان!

- دو دل بیت وشه هر دلی دو دو واندگ بالاچ و کریمدادی هیرانا رازیکه به سبخا انت په برزین تواری بوانت و آدگه بشکننت.
- ای سبخاشارحه، ندائییه و سوالییه علامهانا و دی و جملانی به وتی کتابچهان بلکت.
- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت ټک، کامه، سوالیه و ندائییه علامهانا بلیت.
- سئ واندگ په رون وتی نامانا بگرنه وتی گسئ جاگهها په وتی همراهان بگشتنت و په ایشی که وتی گس، کوچگ وشارا باید چون پاک بساتنت هیردینت.
- جالگئ دو کشکا بوانت، رندا به وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

امئ شار، امئ گس انت اما وتی شارا پاکه ساتن

گسویین کار:

شمئ هر گجامی په امئ شار امئ گس انت ء باروا سئ کیشک به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

انون په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوابگشت.

۱. پچی آپ کدر داریت؟

۲. پچی شه نلی آپی ویل و بیجاین ریچگا دیمگیریه کنن؟

۳. پچی وتی شاری ء کوچگ، سرک و گوازیی میدانیا نا پاکه ساتن؟

۴. اگه وحشی باگارون پچی باید وتی دستانا به حیوانانی خفسان مه کنن؟

۵. اگه هر جا چیزی بورن پوچوک، پوستوک و منتگانا پرینن چونه بیت؟

- سئ وانندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکوار دگه شه
برېگشیت

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمیش به وتی کتابچمپان سیایگ
کنت

* پسی ناما پادی چیراکرت.

* به وتی جندی ریشگا تیشگه جنت.

* آکه گرانین بارا بارت آبی ورگ جک انت.

سبخی بنیادین بزانتا ((همیکه بازین مردمی به یکجاگی په وت گس جور

کننت شه ای گسان شاری جوړه بیت که مچ مردم ای شارا وتی یکجاین

گسه زانت)) په برزین تواری په رون بوانت.

خشم جوان نه انت

مخسد : گال و جملانی و انتن و خشمی تاوانی زانتن.

جست:

- ۱- خشمی تاوان چه انت؟
- ۲- تا انون کی به شمی سرا خشم کرته؟
- ۳- کی خشمی باروا هبره دنت؟

زی بالاچ به کشاری سراشت وتی زاگ مرادا هم برت. ایش دیستنت که
بیرگی جرک تگری کشارا لگتموش کرته و لپاشته. مراد سک خشم کرت
تچکین لپ و بازی شپیانکی شه درچکان زرت که جرکادیت.
همیکه بالاچی چم به آبی کپت توار بال آورت و گشت: مُراد خیرته بیت چیوه
کنی؟ مراد پسودات بابِه جرکا به سزای رسینین مشماره تاوانی کرتِه، بالاچ

گشت: بابه ای حیوانی نه زانته آیرا په شری شه کشارا رد دی و بیرگا هم په جوانی بگش، وتی جرکی سروپا سرا بگیت که کشارامیت.
 مُراد گشت: ای ډوله نه بیت مناسک تورینته، مروچی وتی دلا به بیرگ و آبی جرکی سرايخه کنین. بالاچ گشت: خشم و پیشانی ترشپی جوان نه انت، اگه خشم کنی و تراکمه کاری و دگرانا هم شه وت زار و خپه کنی.
 مُراد گشت: جوان انت بابه تی هبرا منین.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگی گالانی ضدا به آبی و دی کنت.

آورت

جست کړت

آت

- شه جالگی گالان همایرا که به جملا راسته کیت و دی و ایشک و آشکی به وتی کتابچهان خط بگرت.

حوصله

نیکی

جوانی

خشم

جوان نه انت.

پیشانی ترشپی و

حوصله

نیکیه

جوانیه

خشمه

کنت و تراکمه کاریت.

آء که

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخئ یک یک بارا په بُرژین تواری بوانیت.
- ای سبخئ مرکبین جملانا نشان دیت.
- ای مطلبغا په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه وندائیه علامهانا بلت.
- سئ واندگ خشم وپیشانی ترشپیی گندگی باروا هبربدنت.
- سئ واندگ جوانی و جوانین خووتبی باروا هبربدنت.
- شه ای گالان به جالگئ جملان بلکت و آوانا پوره بکنت.

جوان

وتراکمه

زار و خپه

خشم وپیشانی ترشپیی نه انت. اگه خشم کنی
کاری و دگرانا هم شه وت کنی.

گسویین کار:

ای سبخئ دومی بارا به وتی کتابچهان بلکت و په وتی کهولئ باسکان په
بُرژین تواری بوانت.

عزیزین وانندگان!

ای مطلبلا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. گندگین عمل گجام انت؟

۲. گوندو، نوک ورنه وورنا و تراشه چیا بساتنت؟

۳. گندگین عمل بیدی دُرایی تاوان رسینتنا دگه چی تاوان دارنت؟

۴. عملی به مردمانی دیما چون انت؟

۵. عملیانی مردمگری، دُرایی و عمرگون چیا دیم په دیم انت؟

جالگئی متل و گالوارنا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچمهان بلکت.

* مهر په دیداره بی.

* کم هبر بدی په جاهریدی.

* شه یکی دو گهترانت شه دوا سئ.

- سئی وانندگ په رونه مطلبلا که دیماشه جستانی گشتگ بوت شه بریگشیت.

- سبخئی بنیادیین بزانتا (خشم و پیشانی ترشیپی جوان نه انت، اگه خشم کنی و تراکمه کاری و دگراناهم شه وت زار و خپه کنی) په رونه په برزین توارى بوانت.

بالی مُرگ

مخسد : گال و جملانی و انتن، لکتن و بالی مرگانی نامانی زانتن و درست کرتن.

جست:

- ۱- بالی مرگ گجام مرگ انت؟
- ۲- بالی مرگ به گجا و ديه بنت؟
- ۳- گجام بالی مرگانا درسته کنت نامیش بگشت؟

بالی مرگ هما مرگ انت که پروبال دارنت. ای مرگ گیشتر به پت و گیابان واشکن و نیزاران و ديه بنت چو: چور، سبزگردن، بت، پور، لگو، کمچه، کمو، سبزکراشک، نیملک، چگوگ، چوشک، کپوت، کرک و دگه.

ای مرگ گیشترکی گون هوا و موسم و وهدی بدل بوتنا شه یک

جاگه‌ی به دگه جاگه‌ی رونت و همیکه هوا گردیت پدوارگ به وتی
دیمی جاگه‌ها کاینت. به نیمروزی ولایتا اشکن و نیزار په ای مرگان
جوانین جاگه‌ی انت که هزاران بالی مرگی به ای اشکنا جل و جا
بیت، کدوگ جوړه کنت آمورگه دینت و رندا آمورگ چوچگه
دینت.

بالی مرگ ضرورتاوانی ندارنت اما هم نباید په آوان تاوان برسینن آدگه
مرگانی وړا شه ایشانی گوشت و پران کار گیتگه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچه‌ان سیایگ بکنت.

- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.

- سبخا کراری بوانت ورندا گسویین مرگانی ناما مالوم و به وتی
کتابچه‌ان بلکت.

چور	ماده مرگ
کروس	سبز گردن
چگوگ	چلگ
بت	ارسیین مرگ
	کیوت

- پنچ دل بیت و هر دلی په وار په بالی مرگانی باروا هبربدنت.

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رڼ ای سبخی یک یک بارا په برزین توری
بوانیت.

- ای سبخی اشاره ین ضمیر گجام انت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه،
سوالیه وندائیه بلت.

- سی واندگ په رڼ سی بالی مرگی ناما بگشیت و په آوانی
بارواکمی هیر بدنت.

— په جالگی جملان یکی شه ای مرگانی ناما که لازم انت درگیجت.

گسویین مرگ انت.

لگو

چور

پور

ماده مرگ (نوکک)

بالی مرگ انت.

کمو

ارسیین مرگ

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. مرگ و بالی مرگ چه دارنت؟

۲. مرگ و بالی مرگ چون گردنت؟

۳. مرگ و بالی مرگ به گجاودیه بنت؟

۴. مرگ و بالی مرگ چیه ورننت؟

۵. مرگ و بالی مرگانی آمورگ چون چوچگه دنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلیکت.

* مروچی په آیی انت باندا په من.

* تاسی آپ بور و سالی وفاکن.

* غوټ گون وت شیرگ و روگن انت.

- سعی وانندگ مطلباً که دیماشه جستانی گشتگ بوت یکواردگه شه
بربگشیت.

- جالگئی اورکین جاگهانا گون یکی شه ای گالان پربکنت.

مزنه

پروبال

زندگیه

جپتیه

- بالی مرگ به کدوگانی تنها _____ بنت.

- مرگ و بالی مرگ _____ دارنت.

- مرگ و بالی مرگ _____ گردنت.

بزگر

مخسد : وائن ولکتن و کار و زحمتی نپ و پیدگی زائن.

جست:

- ۱- بزگر چیه کنت؟
- ۲- شه شماکئی جوانین بزگری را درسته کنت؟
- ۳- اگه بزگر زحمت مه کشیت جوان حاصل زرتگه کنت؟
- ۴- شه شماکئی بزگریا وش داریت؟

ناکو مراد جوانین بزگری. آبه کشاری وختا ډگار آبه دنت و لنگاره کنت. وختیکه به لنگارا روت وتی براس چاکرا همه بارت. چاکر تومه جنت و مراد لنگاره کنت. امبرانی مراد وتی ډگاری سرا باز کار کرت. پمیشا زبرین برو حاصلی گپت. ایش امبرانی هم وتی ډگاری یک نیمگی پالیزکرته، هر سال شه پالیزا بازین کوتگ و گلوی گیت.

مراد وتی براس چاکرا گشت: بیا پالیزی سرا برون، کوپگ و گلوانی چتنی وخت
انت. هر دوکین شتنت. رستگین کوپگ و گلوانا چتنت و دخيله کرتنت. رندا
یک باری به گسا برتنت و دخیلی سرا شور و کرتگ پرینتنت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئی گالانی ضدا و دی کنت.

بیاین	خرا بین
آنت	کیت
حامگین	کاریت

- پنچ بار بیت و هر باری پالیزی و هده و برو حاصلا بگشیت.
- جالگئی گالانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

پتی	بُن	پالیز
تروک	ول	جو هک
دستا نبول	پُل	غو
بنگاروک	چور	کشه
زرت	کوپگ	نشان
	گلو	نغه

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخی یک بارا په برزین توارى
بوانیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه
سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.

— جالگی جملاگون یکی شه چار گالان پوره کنت.

شیرگ	شه خشکین گلوا
ډیلو	
تجگی	
چاولی	

جوړه بیت.

- سئ بار بیت وشه هر باری یک واندگی په رڼ پالیزی یک حاصلی باروا هبر
بدنت.

- سئ بار بیت و په رڼ شه هر باری یک واندگی په بزگرئ کدرئ باروا هبر
بدنت.

گسویین کار:

ای سبخئ گلپین بارا به وتی کتابچهان بلکت و په برزین توارى په وتی

کهولئ دگه باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلبها په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱. ولیداد و میا داد گون وت چه اتنت؟

۲. آوانی سراچه هلگر کرت؟

۳. میا داد چون کرت؟

۴. ولی داد گجا بوت؟

۵. ولیداد میادادی جوابا چه گشت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتایچمهان بلکت.

* نصیب خوروتی نصیبا وارت.

* مسمان وتی روزیا وارت.

* آپ وتی شارندا روت.

- سئ وانندگ په رون مطلبها که دیما شه جستان اوشکت شه
برگشیت

- سبخئ بنیادین بزانتا (**مُراد جوانین بزگری. آبه کشاری وختا**
ډگارا آبه دنت و لنگاره کنت) په رون په برزین توارى بوانت.

پنت

مخسد : وائن، لکتن پنت و سوگهانی زانتن و نیمگین جملانی پوره کرتن.

جست:

۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟ کی گشتگه کنت.

۲- کی پنتی مانا زانت؟

۳- گجام یکین لهتین پنتا زانت و گشتگه کنت؟

۴- مزنانی پنت و سوگه په اماچی پیدگ دارنت؟

دانندگ و مزن که سالان سالی چکاس و آزمایگانا گوازینتگنت وتی چکاس و آزمایگانا کتوکین آسرو نتیجا پنت و سوگی وړا په وتی رندی نبیرگان اشتگنت. که هماییکه رندا شه آوان مزن بنت ای پنت و سوگهانا بواننت وتی زندگی سرمشخ و هیلکاری وړا شه آوان کار بگرنه. درور و چیدگی وړا:

- په دلانی وش ساتنا کوشست بکنت.

- سدک وراستی بکنت.

- به امانتا خیانت مه کنت.

- شه نادیستگا و ام مه کن اگه وام کرتی شام مه کن

اما داندگ و مزنانی شکرگالین پرہائین پنت و سوگہانا وانن و ترا
پو و سریدہ کنن و پہ دگران ہم گشن کہ بزانت و بہ وتی زندا عملی
کننت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ پہ رون نوکین سبخوا بوانیت.
- جالگی مفردین گالانی جمعا ودی بکنت.

آزمایگ کاربگیت

نبیرگ

اشتگیت

بوانیت

- سئ وانندگ پہ رون ای سبخی یک یک پنتا بگشیت.
- شه ای گالان بہ جالگی جملانی اورکین جاگہان بلکت و آوانا پورہ بکنت.

وش ساتنا
راستی
خیانت

- په دلانی کوشست بکنت.

- سدک و بکنت.

- به امانتا مه کنت.

عزیزین وانندگان!

- دو وانندگ په رون ای سبخی یک یک باره په برزین توری
بوانیت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائیه
علامه‌هانا جائیکه زانت بلت.

- سئ دل بیت و هر دلی وانندگ په پنت و سوگی کدري بارواگون
یکی آدگرا هبر بدیت.

- سئ وانندگ په رون پنت و سوگی اوشکتن و تسرکرتنی پیدگی
بارواپه وتی دگه همراهان هبر بدنت.

گسویین کار:

هر گجایی شه شما ای پنتاناکه به سبخا وانتت به وتی کتابچه‌هان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- کریم چنتم صنفی وانندگ ات؟

۲- کریمی گس به گجام دها ات؟

۳- پچی کریم به حاضری وهدا به مکتبا نه رست؟

۴- معلم کریم چه راه نشان دیوکی کرت؟

۵- مالیهین اوستاتن چه پیدگ داریت؟

- سئ وانندگ چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه بر بگشیت

- ای متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

- سال رونت گاله ماننت.

- آپی غرغر شه ډگاری نا آواریا انت.

- چاه کن وت به جاها انت.

- سبخی بنیادین بزانتا (دانندگ و مزن رندا شه بازی چکاس و

آزمایگی کتو کین پنت و سوگه په رندی نبیرگا اشتگنت) په رون

په برزین تواری بوانت.

پاکیزگیءِ کتب

مخسد : گال و جملانی وائنن و لکتن و پاکیزگیءِ کتب کدرا زائنن.

جست:

- ۱- پاکیزگی چیا شنت؟
- ۲- پاکیی نپ و پیدگ چی انت؟
- ۳- پاکین چپ و چارگردچی پیدگی داریت؟

پاکی و ستره یی جوان انت. هر چنکس و تراپاک بساتن شوشتگ و پاکین
چیز و پاکین آپ بورن ای مچ سببه بنت که میکروب و ناجوریانی دیم گپتگ

بیت

اگه اما به پاکیا دلگوش بکنن وتی گس، سرا، کوچک و جاگه و هنداک پاک

بساتن امی ایشک و آشک پاک و براهداره بیت په اما جوانین هوای
رسیت وشه دگه نیمگی کچتی، مکروب و مرضانی دیم گپتگه بیت و اما
دروا و جوړه بن.

شه می دروایی و جوړیا و شین سرودلی و دیه کنن که په وت وتی دگه براس و
هموطن و وطناکتوکین خدمت کرتگه کنن. پاکی ایمانی باری انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی چپا شه آبی تنها و دی کنت.
- کچتی، ناجوړی، کچپ.

- شه ای گالان به جالگی جملانی اورکین جاگهان بلکت و آوانا پوره
بکنت

پاکی و ستره یا، ایمانی، کچتیا، دُرایی و جوړیا، پاک و ستره.

۱- اما باید به دلگوش بکنن.

۲- اما باید و تراشه دور بساتن.

۳- شه و شین سرودلی و اونده بن.

۴- اما باید وتی گس، سرا و کوچگا بساتن.

۵- پاکی باری انت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخئ یک یک بارا په برزین توارۍ بوایت.

- به ای سبخا ضمیرانا مالوم بکنت.

- ای مطلبها په جوانی املا بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا جائیکه زانت بلت.

- سئ واندگ په رڼ.

- اولی په بدنی پاکۍ.

- دومی په گس و سرای پاکۍ.

- سومۍ په کوچگ و جاگه و هندی پاکۍ باروا هېر بدنت.

گسویڼ کار:

هر گجامی شه شماۍ سبخئ اولی بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.
- ۱. گوستگین کرن و پیریانی متگین چیزکی انت؟
- ۲. اما تاریخین چیزانا چون بکنن؟
- ۳. اما گجام کسانی دیما بگرن؟
- ۴. کسیکه گون تاریخین بالگ و هستیا مهرنه داریت کی انت؟
- ۵. تاریخین چیزانی ساتن کی کار انت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.
- * کمالی و اوند خواره نه بیت.
- * آپ شه بنالرد انت.
- * کونگین پگانا کاکای مه کن.

- سی واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستان گشتگ بوت شه بر بگشیت

- شه جالگی گالان جمله جورکنت.
- جوان بسلتن دیم گپتگه بیت.

- سبخی بنیادین بزانتا **(پاکي و ستره یی جوان انت)** په برزین تواری
په رون بوانت.

سالی موسم

مخسڊ: ڳال و جملاني واٽن و لکتن سالي موسم و ماهاني ناماني زائن.

جست:

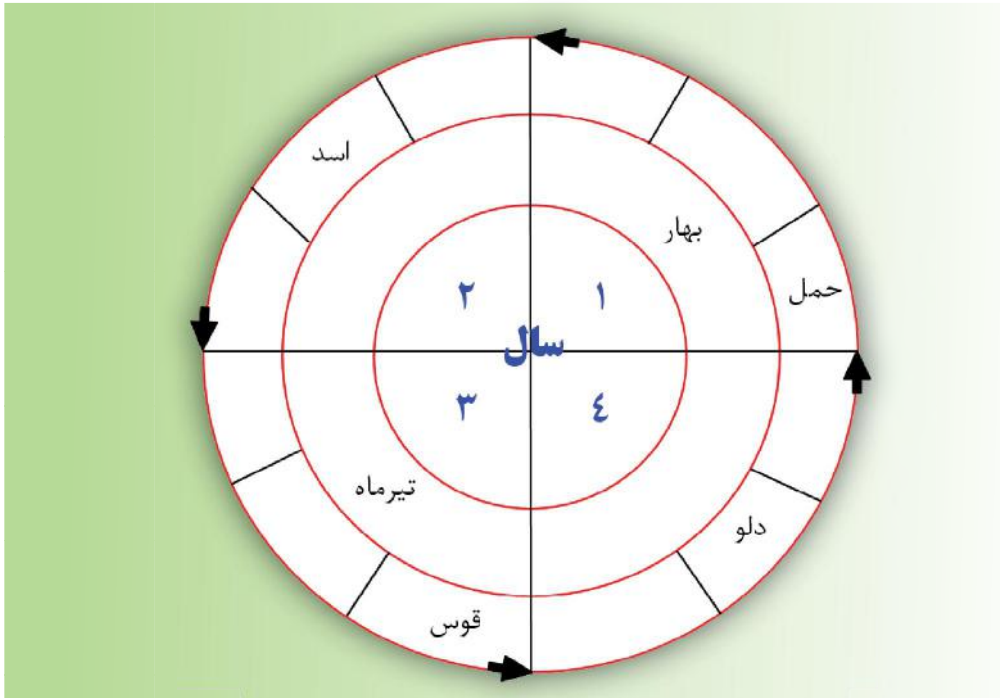
- ۱- سال چنٽ موسم انت؟
- ۲- هر موسمي چنٽ ماه انت؟
- ۳- لوار سالي چنٽمي موسم انت؟
- ۴- گجام موسما وش دارت؟

يکسال چار موسم انت. (بهار، لوار، تيرماوزمستان) هر موسمي سه ماه انت.
بهار سالي سري موسم انت (حمل، ثور و جوزا) به اي موسما
شپ و روچ بريير انت.
زندئ لوارئ موسم انت (سرطان، اسد و سنبله) به اي موسما هوا
تسپ و تپتيگ انت. روچ تچک و شپ گونڊ انت.
شه آبي پد تيرماهي موسم انت (ميزان، عقرب و قوس) به اي موسما
هواکراکرا سرده بيت.
سالي گلپين موسم زمستان انت (جدي، دلو و حوت) به اي موسما
شپ تچک و روچ گونڊ انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- به جالگئی گردیی اورکین جاگان موسم و ماهانی ناما مالوم و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

- چاروانندگ په رون سالی یک یک موسمی ناما په برزین تواری بگشیت.
- چار بار بیت، شه هر باری سئ وانندگ به صنفی دیما بیت شه راست به چپی نیمگا په رون سالی یک یک ماهی ناما په برزین تواری په وتی دگه همراهان بگشیت.

عزیزین واندگان!

- پینچ واندگ په رڼه یې سپڅلی یو یو بار په برزین تواری بوانیت.
- ای مطلب په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت. ټک، کامه، سوالیه و ندائیۀ علامهانا بلت.

- یکی شه موسمانی ناما په وتی جملی پوره کنگا مالوم کنت و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

موسما شپ و روچ بریر انت.

به
لوار
تیرماهی
زمستانی

شپ ټچک و روچ گوند انت.

به
لوار
بهارا
زمستانا
تیرماها

گسویین کار:

هر گجا می شه شما سالی ماهانی نامابه وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. شامیر چونین واندگی انت؟

۲. وهدہ کہ شہ مکتبا گسا روت چونہ کنت؟

۳. شامیر گون کی نانہ وارت؟

۴. بہ سبخوا گون آبی کی کمکہ کنت؟

۵. جائیکہ مہ زانت شہ کی سوجہ کنت؟

۶. بہ گسے کاران گون کی کمکہ کنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شہ دیمش بہ وتی کتابچہان بلکت.

* سال سکن سلا حکن.

* سال رونت گالہ ماننت.

* شہ دگرئ اسپا مردمی جندی حربلا انت.

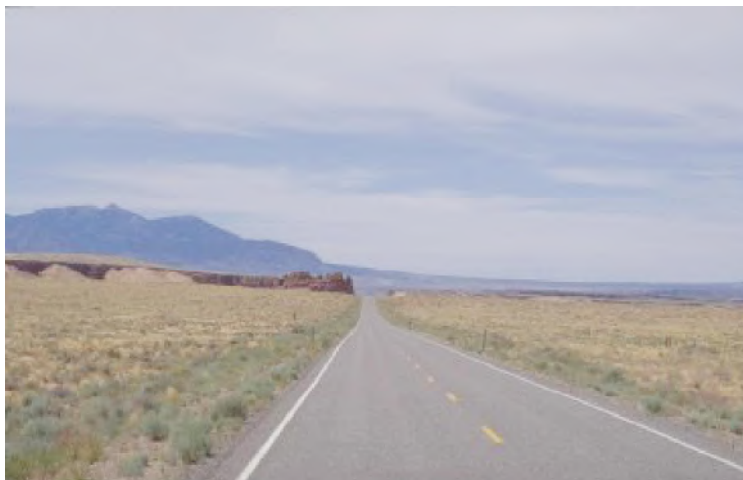
- سی واندگ پہ رون مطلباً کہ دیما شہ جستانی او شکنت شہ بر بگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (یکسال چار موسم انت: بہار، لوار، تیرماوزمستان)

پہ رون پہ بُر زین توارى بوانت.

راه و سرک

مخسد: وانديگ گال و جملانا بواننت و سرک و راههانی کدر و روا بزانت.

جست:

- ۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟
- ۲- راه و سرک چه پیدگ دارنت؟
- ۳- وطنی چنت سرکی ناما اوشکتگت؟

راه و سرک باز کدر دارنت. شه راه و سرکان مردم په شتن و آتن و وتی ضرورتی وړی چیزانی برتن و آورتناکاره گرنت. به انونین و هده و پاسا راه و سرک آنکس کدر و رو دارنت که به انسانی بدنا رگ کدر و رو داریت، زانت که اگه رگ مه بیت هون چار کرتگه نه کنت و اگه سرک مه بیت دگه شتن و آتن همه نه بیت.

به دیمی وهدان که راه و سرک نه اتنت مردم شه یک جاگی به دگه جاگی په شتن و آتن و چیزانی برتن و آورتنا گون سکیان دیم په دیم اتنت. کشارگر، باگدار و مالدارانی کاری برو حاصل به وهده و وختی به بازاران نه رست که شه بازین موند و منتنا پوستنت و خرابه بوتنت.

بلی شه وهده ایکه راه و سرک و دی بوتنت، نه تانکا ایش که شه یک شاری به دگه شارا وشه یک ملکی به آدگه ملکا شتن و آتنی رساک بریر بوت بلکین وړ وړی ضرورتی وړی چیز و سوداگری و دوکانداری مالانی برتن و آورتنی کار باز جوان بوت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و ای جمعین گالانی مفردا به وتی کتابچهان بلکت.

گرنټ	پوستنت
سرکان	بوتنت
دارنت	مالانی
سکیان	چیزانی
اتنت	

- گون ای گالان جالگی جملانی اورکین جاگهانا پرورندا به وتی
کتابچهان بلکت.

کدر

شتن و آتن

..... راه و سرک باز دارنت شه راه و سرکان مردم په
و وتی ضرورتی وری چیزانی برتن و آورتناکاره گرنت.

عزیزین وانندگان!

- چار وانندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری
بوایت.

- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جای که ټک، کامه، سوالیه و
ندائیه لوټیت بلت.

- سئ دل بیت و شه هر دلی په رون یک یک وانندگی وطنی مزنین
راه و سرکانی ناما که زانت بگشیت. رندا به وتی کتابچهان بلکت.

- انون هر دلی وانندگ گون یکی آدگرا راه و سرکانی پیدگ و کدری
باروا هبر بدیت.

گسوپین کار:

عزیزین وانندگان به وتی گسان په راه و سرکی باروا سئ کشک به وتی

کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- چه وهدا وطن دیمما روت؟

۲- چه وهده اما دیمما شتگ گشتگه بن؟

۳- دیمیری نشان چی انت؟

۴- ترخی و دیمیری دشمن چی انت؟

۵- وهده که شما مزن و پوو سرپد بیت چیه کنت؟

- سی واندگ په روت چیزیکه دیمما شه جستان گشتگ بوت شه بریکوار دگه بگشیت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شه دیمما بلکت.

* راه شه آبی دیمما زیان بوتگیت.

* خدا صدا بیاریت یکی رامه بارت.

* زمانگی گرم و سردا نه دیستگیت.

سبخی بنیادین بزانتا (راه و سرک بازکردارنت. شه راه و سرکان مردم په شتن و آتن و وتی ضرورتی وری چیزانی برتن و آورتنا کاره گرت) په روت په برزین توارى بوانت.

سول و آباتی

مخسد: گال و جملانی وائن ولکتن و سولع کدرا زائن.

جست:

- ۱- سول چیا گشت؟
- ۲- سولع پیدگ چی انت؟
- ۳- وهده که به وطن سول نه ات چون ات؟
- ۴- پچی مردم سولوش دارنت؟

وهده که به وطن سول و امن نه ات. رساک په کارا بریر نه وت پمیشا په آباتی و ترخیاکاری نه بوت و هموطن تا دیرپا گون بازی سکی یی دیم په دیم انت. سول زبرین چیزی انت. ایشی زبری ایش انت که من وته په دلجمعی سبخه وائن، آدگه به دگه کار و کاسبیان گپ انت و په وت ووتی وطنی آباتیا کاره کننت.

کشارگر، باگدار، انجنیر، زانتکار، کاسب و کاری و آدگه به سول و آرامیا
گمتر کار کرتگه کننت. پمیشای مچ سولی کدر ازاننت و سوله لوپنت.
به سولا آباتی، دیمربی و ترخی انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخوا بوانیت.
- جالگی شیرا بوانت وشه برکنت.

سولئ کپوت

آزاتی دُریـن سـروک	سولئ کپوت احوال بروک
خوش بختی راهی ستان	بالنت تهی سـولی نشان
سول و سلامی شتوپوت	مـرو محبتی کپوت
جنگی بیغ بنت جال	هر جاکه برزه بنت تی بال
بن گپتگین آچاکشی	وشین حوالانا گشی
پیگام کاری و سلام	آچ کوه و گیابانامدام
نیک بختی و آزاتی	پیگام سول و براسیی

دایم ته پـر هـندگ بیئ

سوین و هم زندگ بیئ

(ن . اومان)

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ سېڅئ يک يک بارا په برزین توارى
بوانيت.

- اى مطلباً په جوانى املا بلكت و جائكه لازم انت ټك، كامه،
سواليه و ندائيه علامه بلكت.

- دو بار بيت يک بارى په مرو جنگى گندگين تاثير و خرابيان و
آدگه ډل په سول و امنى پيدگ و کتى باروا په رڼ هېرېدت.

- لازمین گالانا به جملانی اورکین جاگهان بیارت و آوانا پوره بکنت.

سول وامن

مرو جنگا

* مردم لوټنت.

* شه مردم بيزار انت.

گسويين کار:

هر گجامى شه شما دو خط په سولئ جوانيى باروا به وتى کتابچهان بلكت و

په وتى كه سولئ دگه باسكان په برزین توارى بوانت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلبها بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- به گوستگین جنگان وطن چون بوت؟

۲- وطنی آباتی، راه و سرک، جوو نهر کدی خراب بوتنت؟

۳- په خرابیانی پدوارگین آباتی و وطنی ترخیا چه پکار انت؟

۴- به سول و امنا چونه بیت؟

۵- اما مچ چیه لوټن و چپی نیمه دارن؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* کاهدانا گولو لاسه کنت.

* شه یک لویی دو بورگ باره نه بیت.

* تیا بورن نیا برون په گوازییا.

- سئ وانندگ په رون مطلبها که دیما شه جستان گشتگ بوت یکوار شه
بربگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (سول زبرین چیزی انت به سول و امنا اما

سبخ وانتگه کنن و دگه وتی کاروکا سبیا گت انت) په برزین

تواری په رون بوانت.

میکروبانی تاوان

مخسد: وائن، لکتن وشه میکروبانی ضرورتاوانا وانندگانی سی بوتن.

ناجوړی شه میکروبان ودیه بنت

جست:

۱- میکروب چه انت؟

۲- میکروب گجا ودیه بنت؟

۳- چون و تراشه میکروبان ساتگه کن.

میکروب سک کسانین جاندار انت که به مچین جاگهان و ديه بنت
هنچا گون چمان دیستگه نه بنت. گیشتر ناجوړی شه میکروبان ودیه
بنت وشه آوانی راهها نا جوړی شه یک مردمی به دگه مردمی و یا
شه حیوانا به انسانا وشه حیوانا به حیوانا رسیت.

په ایشی که میکروب به آپ، حاک، هوا و مچین جاگهان ودیه بیت
دگه لازم انت که په دوری کرتنا شه میکروبان و آوانی دیمگیریا مدام
دلگوش بیت.

گیشترکی میکروب گون کچتی و ناپاکیا گون انت که شه کچتین

آپ کچتین هوا و کچتین حاکی راهها به انسانا رسنت. په ایشی که وتراشه میکروبان بساتن آپیکه ورن پاک بنت ویل و کچتین کولاپا به وتی گسی دیم و سرای ایشک و آشکا میلن، هوای که ساه کشن پاک بیت اگه پاک مه بیت میکروب شه ساه کشتنی راهها به امارسیت و ور وری ناجوریانی سبه بیت. اگر و ترا ووتی زندگی جاگها پاک و ستره بساتن شه میکروبا نی تاوانا دیمگیریه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سی دل بیت و هر دلی ای جستی سراکه ۳ پسوداریت گون وت هبر بدنت رنداهما پسوی دیما که راست انت (ص) حرفا بلت و به وتی کتابچهان بلکت.

میکروب کسانین جاننداری که

- ۱- به پاکین آپا
- ۲- به کچتین هوا، کچتین آپ و کچتین حاکا.
- ۳- به پاک و سرسوزین چپ و چا گردا و دیه بیت.

عزیزین واندگان!

- سی واندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

- به ای سبخوا سک کسانین (شه مچان کسان ترین) عالین صفت انت. شما دو جمله جوړکنت که سک گال به آبی بیت.

- چیزیکه انون گشتکه بیت په شری بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامه بلت.

گون ای گالان جالگی جملانا پوره بکنت.

میکروب، گیشترکی، آوانی، حیوانا

..... سک کسانین جاندار انت

ناجوړی شه میکروبان و دیه بنت وشه راهمها شه

یک مردمی به د گه مردمی وشه به انسانا یا شه

حیوانا به حیوانا رسنت.

گسویین کار:

هرگجاسی شه شما په میکروبی تاوانی باروا سئ سئ کشک به وتی

کتاچمهان نېشته بکنت.

عزیزین واندگان!

- چیزی که انون گشتگه بیت په شری بشکنت ورندا جستانی
پسوا بگشیت.

جست:

- ۱- باگ و سر سوزی چپی دردا ورنه؟
 - ۲- مردم گجا په اسراحت و چار کرتنا ورنه؟
 - ۳- باگ، درچک و سر سوزی چه پیدگ دارنه؟
 - ۴- پچی ویلین چیزانا به باگ و سوزین جاگهان مه پرین؟
 - ۵- باید مچین به چیا دلگوش بکنن؟
- چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت سی واندگ په رون شه
بربگشیت.
- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.
- * ثور در آت درو در آت
- * دوری دلگیری نژیکی بدگیری
- * دم غنیمت انت.
- گون ای گالان یک یک جمله بلکت.

کسانین

گیشترکی

نیکي

مخسد: واندگ بواننت وبلکنت ونيکي پيدگ وکتا بزانت.

نیکي زیانه نه بیت

جست:

- کئ په برزگئ جملئ باروا هبر داتگه کنت؟
- په نیکي باروا چنت جمله گشتگه کنت؟
- په ایشی که پچی گون یکی آدگرا نیکیه کنت کی هبر داتگه کنت؟

به دگرانی غم و وشحالیا، شریک بوتن، نیکي گشتگه بیت. کسیکه گون دگران، نیکیه کنت، آیی ای نیکي زیانه نه بیت و به آوانی دلا جاه و دیه کنت.

یک کهولی باسک، مزن وکسان، براس و گوار، ناکو و ناکوزاک و دگه سیادو عزیز که په یکی آدگرا خیر و جوانی پیرزو دارنت گون وت نیکیه کنت که ای نیکي جذبگ به آوانی میانجینا تازندی گدیین کتره و پاسامانیت.

واندگ که به یک صفا سبخه واننت گون وت نیکیه کنت

ای نیکی پا ایشه بیت که به وت گیشتر باور و دی بکننت و په
براسی و دوستی و گل و وشحالی بگوازیمنت و به یکی آدگری
دیما باز کدر ورو و دی بکننت.

هر کس که، وتی جوانیا زانت، گون دگران نیکیه کنت. گون
ارومحتاجی نیکی، گون همراه و همپلا نیکی و گون مچان نیکی و
نیکین سلوکی داشتن، جوانین عملی انت، نیکی زیانه نه بیت، هر
کدین بیت به نیکین عملی داروکارسیت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری په رون
بوانیت.

- به ای سبخا اشاره ین ضمیر گجام انت به وتی کتابچهان
بلکت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بلکت و جائیکه لازم انت
ټک، کامه، سوالیه و ندائی علامه بلت.

- پنچ ډل بیت و هر ډلی په ای سبخی مفهومی بارواهر بدیت.

- سئ وانندگ په رون نیکی بارواهر بدنت.

- دو ډل بیت و شه یک آدگرا په نیکی باروا سوج بکننت و
پسوی بگشت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سئ وانندگ په رون نیکی ی یک یاتی را بیان بکنت که شه کسی دیستگیت.

- شه ای گالان په جالگی جملانی اورکین جاگهان گچین و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

غم و وشحالیا

نیکی

نیکیه

نیکی

به دگرانی شریک بوتن
گشتگه بیت کسیکه گون دگران کنت آبی
ای زیانه نه بیت.

گسویین کار:

هرگجاسی شه شما نیکی باروا سئ کشک به وتی کتابچهان بلکت و په

وتی کهولی باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی
پسوا بگشت.

۱. چی یله بوت؟

۲. گله زاگ گون چیا گوکی پدا کپنت؟

۳. ناکو چاکرکه غدیمین مالدارۍ چی گشت؟

۴. ناکو چاکر گوکا چون گپت؟

۵. زاگ گون وت چی گشتنت؟

- سئ وانندگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت شه
بریکواردگه بگشتنت.

- جالگئ متل وگالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

- نیکی بکن و به دریابا پرین.

- مورینک به چرپیا روت.

- کوزگ هر روج نه پرشیت.

- سبخی بنیادین بزانتا (کسیکه گون د گران نیکیه کنت آیی ای

نیکی زیانه نه بیت و به آوانی دلا جاه و دیه کنت) په رون په

برزین توارۍ بوانت.

لوار

مخسد: گال و جملانی و اتن ولکتن ولواری موسمی زانتن.

جست:

- ۱- لوار سالی گجام موسم انت؟
- ۲- به لوارا گجام چیزه رسنت؟
- ۳- لواری موسمی هوا چون انت؟
- ۴- شما به لوارا چیه کنت؟

لوار سالی دومی موسم انت. ای موسم هوا تسپ و تپتیگ انت. به ای موسما شه پیتاپی زد وزرابا نیوگ رسنت و به بازاران راز رازی نیوگ چو: کوپگ، گلو، سیب، ناک و وروپی سوزی و دیه بنت. زحمتکشین کشارگر و باگوان وتی کارو زحمتی بروکتانا چو: گله، جو، جواری و راز رازی نیوگانا په بها برنت و یا په وتی جندی خرچا به گسان پسان و انباره کنت.

به لواری موسما باز مردم په سوزگ و پُل، باگ و سرسوزین بر اهدارین
ډگارو جاگهانی گند و چارا رونت و وتی وختا وشه گوازیښت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئ گالانی ضدا و دی کنت.

سرد

زیتنا

پټ و حشکار

- سئ باربیت و هرباری په رون سئ نیوگی نامابگشیت که به لواری
موسما و دیه بنت.

- جالگئ گالانا به وتی کتابچهان بلکت و رندا گون خطی مترادفین
گالانا گون یکی آدگرا بلچنت.

کټ

چار

تپتیگ

انبار

زراب

- تسپ و

- برو

- پسان و

- گند و

- زدو

عزیزین وانندگان!

- سی وانندگ په رون ای سبخی یک یک باره په برزین تواری بوانیت.

- ای سبخی مترادفین گال گجام انت.

- ای مطلبه په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.

- سی وانندگ سی نیوگی ناما بگشیت ورنده به وتی کتابچهان بلکت.

(۱)

(۲)

(۳)

- سی وانندگ کشار گری سی برو حاصلی ناما بگشیت ورنده به وتی کتابچهان بلکت.

(۱)

(۲)

(۳)

گسوپین کار:

ای سبخی گدیین باره به وتی کتابچهان بلکت و په وتی کهولئ دگه

باسکان بوانت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبها بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. دیماشه کشارا بزگر چیه کنت؟

۲. پیتاپ په دگارا چه پیدگ داریت؟

۳. پچی بزگر دگا را پله کنت؟

۴. رنداشه لنگارا پچی مالگه کننت؟

۵. چه وهدا بزگر کشارا آپه دنت؟

- جالگئی متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان
بلکت.

* مکسک نه کشی دلا بده کنت.

* هر کس وتی لویی چیرا داره کنت.

* نیکی زیانه نه بیت.

- سئی واندگ په رون مطلبها که دیماشه جستانی او شکنت یکوار دگه
شه بر بگشیت.

- په ای گالان جمله جوړ بکنت. لوار، نیوگ، سوزگ

سبخی بنیادین بزانتا (لوار سالی دومی موسم انت. ای موسما

تسپ و تپتیگ انت) په رون په برزین توارى بوانت.

مچین کاره کنن

مخسد: گال و جملانی واتن و لکتن و کاری کدري زانتن.

جست:

- کار چه نپ و پیدگی داریت؟
- چنت ډولی کاری ناما گشتگه کنت؟
- اگه کار مه کنن چونه بیت؟
- گجام کارا وش دارت؟

آکه کاره کنت و ترا نگاره کنت. ای باز جوانین متلی انت. پراستی مچانی براه و آباتی به کارا انت. مچین کاره کنن که نان، پچ، گس و دگه ضرورتی وړی چیزانا بریر بکنن و هیچکسی تانکا وتی اړانا بوجتگه نه کنت. بزگر گله و دانگ، سوزی و دگه وارتنین چیزاناکشت کارگر صنعتین چیزانا چو میز، چوکی، لبیس، کوش، موټر تراکتور و دگه وسیلانا جوړه کنت. بنالوگ و ماری جوړه کنت.

همی راز معلم، داکتر، پیلوټ ووړ وړی موټر و ماشینانی چلینوک، آهنگر، خیاط، شوانگ، دوکاندار و بازیڼ کاسبیانی واوند که زانگ و کمال دارنت کاره کنت که شه کاری آسرو نتیجها ضرورتی وړی چیز بریبر وارې بوجتگه بنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگی گلانی ضدابه آبی تهاودی بکنت.

خرابی کارنت

یک یکی نا سرید

- پنچ بار بیت و هر باری په ای کاسبیانی کاری برو حاصلی باروا هبر بدننت.

شوانگ

ډاکتر

بزگر

دوکاندار

انجینر

کارگر

خیاط

معلم

- جالگی گلانا به وتی کتابچهان بلکت و هما گالی ایشک و آشکا خط بکشت که جملا پوره کنت.

دوچیت

گله و دانگ

کشیت

پچ ولبیس

جوړکنت

میز و چوکی

چلینیت

موټر و تراکتور

نچار

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رڼ ای سبخئ یک یک بارا په برزین توارۍ بوانیت.

- ای مطلباً په جوانۍ املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائییه علامه بلت.

- سئ واندگ په رڼ سئ کاسبیا نام بگیت که وش دارت و هر واندگی په وتی و شی کاسبیی باروا هبر بدنټ.

شه جالگئ گالان همایرا که جملا پوره کرتکه کنت و راست انت مالوم ورندا به وتی کتابچهان سیایگ و ایشک و آشکئ خطی بکشت.

میز و چوکی جوړه کنت.

پچ و لیس دو چیت.

نا جوړانا در مانه کنت.

بالی گرابا به هوا بارت.

گله ودانگ و سبزیه کشیت.

کشارگر

گسویین کار:

ای سبخئ گدیین بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. گسئ مزن و ذمه وار کئ انت؟

۲. په بچک و جنکا ضرورتئ وړئ چیزاناکئ بریبره کنت؟

۳. پس چیه لوټیت؟

۴. په زاگان چه لازم انت؟

- جالگئ متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش به وتی کتابچمېان بلیکت.

* هرکه کاره کنت و ترا نگاره کنت.

* کار مردمی عزت انت.

* کارا دسته کنت چم خیره یی کنت.

- سئ واندگ په رون مطلباً که دیماشه جستان گشتگ بوت شه بر بگشیت.

- په جالگئ گالان جمله جور بکنت.

بزرگر

مچین

مچان

سېخی بنیادین بزانتا (مچانی براه و آباتی به کارا انت. مچین کاره کنن

که نان، پچ و پوش، گس و دگه ضرورتی وړی چیزانا بریبر کنن) په رون

په برزین تواری بوانت.

مُرگانی ساتن

مخسد: گال و جملانی واتن و لکتن و مرگانی ساتنی پیدگی زانتن.

جست:

- ۱- مرگانی ساتن چه پیدگ داریت؟
- ۲- چنت رازی مرگا درسته کنت نامیش بگشت؟
- ۳- گجام رازی مرگانی ساتنا وش دارت؟

مُرگانی ساتن نپ و پیدگ داریت. کسیکه مرگه ساتیت شه آوانی گوشت، پر و پُتان کته گیت. شه مرگانی گوشت و آمورگا په ورگ و شه آوانی پر و پُتان په سرجه و بالشتی جور کرتناکت گیتگه بیت. مُرگ اروسین مُرگ و بت شه گسوپین مرگان انت که ماده مرگ (نوکک) په آمورگی گپتن و کروس په گوشتا ساتگه بنت. کسیکه مرگه ساتیت په آوان کلونډ و جاگه جور کنت که پیتاپ برسیت و پادی چیرش خشک بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخوا بوانیت.
- سبخواکراری بوانت و ای گالانی ضدا به آبی و دی کنت.

ضرر وتاوان سیایگ
کروس تر

- جالگی مُرگانی نامابه وتی کتابچهان بلکت و گسویین مرگانی نامی ایشک و آشکا خط بکشت.

ماده مرگ
چگوگ
چور
بت
لگو
ارسیین مرگ

عزیزین وانندگان!

- سی وانندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری
بوایت.

- به ای سبخا مترادفین گال و ضمیر گجام انت.

- ای مطلبها په جوانی املا بلکت و ټک، کامه، ندائیه و سوالیه
علامه‌ها نا جائیکه زانت بلت.

- شه ای گلان همائیکه به جملا بریبره کیت مالوم و به وتی کتابچه‌ان
بلکت.

مودان

پران

سرجه و بالشت جوړه بیت.

شه مرگانی

- سی وانندگ په رون په ای مرگانی نپ و پیدگی باروا هبر بدنت.

مُرگ (نوکه و کروس)

ارسیین مرگ

گسویین کار:

هرگجا می شه شماای سبخی گُلهیین بارا به وتی کتابچه‌ان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.
- اسی وطن چنت ډولی مُرگ وډیه بیت؟
- آمرگ که به گسا انت چه گشتگه بنت؟
- آمرگ که به گیا بانا انت چه گشتگه بنت؟
- آمرگ که به اشکن و نیزارا انت چه گشتگه بنت؟
- مرگ په اما پیدگ دارنت یا ضرر؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* هرکه ډپی داریت دنتانی داریت.

* مگه کشک انت که بچتی.

* گنگی زوانا گنگه زانت.

- سئ واندگ په رون مطلباً که دیما شه جُستان گشتگ بوت شه
بربگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (مُرگانی ساتن نپ و پیدگ داریت. کسیکه مُرگه
ساتیت شه آوانی گوشت و پَران کته گیت) په رون په برزین تواری
بوانت.

نادرای کاگد

مخسد: واندگ بواننت و بلکنت، نادرای کاگدی لکتنا بزانت و گالانا به
جملان کارمرز بکننت.

جست:

- ۱- تا انون کاگدی لکتگت؟
- ۲- پچی نادرای کاگدی لیکن؟
- ۳- چنت ډولی کاگدی لکتی ناماگشتگه کنت؟

روچ / ماه / سال

۱۳۸ - -

..... مکتبی واجئین اگده دار!

اسلام علیکم

مروچی من ، زاگ ای مکتبی

الف ء سوم صنفی واندگ شه نادروایی سببا به وتی سبخان رستگه نه کنین،

امیت دارین غیر حاضر مه بین.

(دستخط)

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و ای گالانی ضدا و دی کنت.

درایی

حاضر

بین

- گون جالگی گالان جملانی اورکین جاگهانا پربکنت.

واندگ

نادرایی

سبخان

نه کنین

دارین

مه بین

ای مکتبی الفء سوم صنفی شه سببابه وتی
رستگه امیت غیر حاضر

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ ای سبخوا به رون په برزین تواری بوانیت.
- ای مفردین گالانی جمعا و دی و به وتی کتابچهان بلکت.

وانندگ

دارین

مه بین

نه کنین

- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه ټک، کامه، سوالیه و ندائیه لوټیت بلت.

- سئ ډل بیت و نادرایي کاگدی لکتني بارواگون وت هېرېدیت و فکرکنت که ضرورتی کاگدی چون لکتگه بیت.

گسویین کار:

هر وانندگی به وتی کتابچهانادرایي کاگدی بلکیت و به آبی وتی و وتی

پسئ نام و صنفا نبشته بکنت.

عزیزین واندگان!

- انون چیزیکه گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- په کاری گهترین در برتنا سلا و شور چون انت؟

۲- کاریکه وت سروبیدی سلا و شورا بدیما گپتگ بیت پای چون انت؟

۳- په ایشی که کاری آسرو نتیجه جوان بیت گون کی سلا و شور بیت؟

۴- چه وختا کار جوانین نتیجی دنت و مچانی پسنده بیت؟

۵- تانایک مردمی کاری آسر چون انت؟

- چیزیکه دیماشه جُستان گشتگ بوت سعی واندگ په رون یکوار دگه شه بر بگشیت.

جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* انچین کاری مه کن که پدا شومان بئی.

* باری بزور که وسی داشتگ بئی.

* پنچ ناوون بریر نه ونت.

سبخی بنیادین بزانتا (شه نادرای سببا به وتی سبخان رستگه نه

کنین، امیت دارین غیر حاضر مه بین) په رون په برزین تواری بوانت.

ماينانی ضرر

مخسد: گال و جملانی وائن و لکتن و ماينانی ضرری زانتن.

جست:

- ۱- ماين چي انت؟
- ۲- اگه ماين بترکيت چونه بيت؟
- ۳- ماين گجا وديه بيت؟
- ۴- پچی بايد شه ماينان و ترا دور بساتن؟

به افغانستان به مړو جنگي سالان راز رازی ماين کاراشتگ بوته که انگته هم به خرابه، پټ و گیابان، دک و شیلگ، نهر و جو، کرم و کود و کشارگری ډگار وراه و سرکانی کروگوړان چیرمنتگنت.

ماين راز راز چو: رادیو، توپ، کلم و گوازیی ازبابان هم به باز جاگهان اشتگه بنت. که همیکه دست به آوان برسیت ترکنت و مردمی دست و پادی جتا بوگ و ټپ و مرکئی سببه بنت.

بايد ماينانی ضررا بزائن و و ترا شه آوان دوربساتن، که هر مردمی په وتی رکینگ و شه آبی ضرری دوریا دلگوش داشتگ بیت، و تراپه نا سرپدی یا بورغمی عیبی، ټپی و تاوانی مه کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخې نوکین گلانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری (بیتوار) بوانت و جالگې گلانی ضدا به آبی و دی کنت.

سول و آشتی

زرتگ

نزیک

پیدگ

- شه ای گلان به جالگې اورکین جاگهان بلت و جملانا پوره کنت.

افغانستان

مړوجنگې

ماین

راز راز

دست

به به سالان اشتگ بوته.

ماین چو: رادیو، توپ، کلم و گوازیی ازبابان هم به باز جاگهان

اشتگه بنت. که همیکه برسیت ترکنت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانت.
- به ای سبخا مترادفین گالانا مالوم کنت.
- ای مطلبها په جوانی املا بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا جائیکه زانت بلت.
- سی وانندگ په رون په ماینانی خطری باروا هبر بدننت.

- جالگی جملانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

- × چیزیکه گندت دست مه جنت و وترا دور بسانت.
- × جائیکه سیمه گندت کش مه کنت، مه گدټ و دست مه جنت.
- × ماینانا گون سنگ و دگه سکین چیزا مه جنت.
- × شه جائیکه ماینی گت و گمان بیت و ترا دور بسانت.

گسویین کار:

چیزیکه په ماینانی باروا زانتگت په وتی کهولی دگه باسکان بگشت و

آوانا سوگه کنت که و تراشه ماینان دور بسانتت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلبلا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. ماین شه چیا جور بوته؟

۲. ماینی تنها چه انت؟

۳. اگه چیزی به ماین بلگیت چونه بیت؟

۴. وهده که ماینه ترکیت ایشک و آشکی مال و مردمانا چیه بیت؟

۵. ماین چنت راز و چنت رنگی انت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

* ماهی شه لتکا گپتکه نه بیت.

* سیاین گدان سپیته نه بیت.

* کسانین زاگ گسی براه انت.

- سی وانندگ په رون مطلبلا که دیما شه جستگ بوت پدوارگ شه
بربگشت.

- سبخی بنیادین بزانتا (ماین چنت ډولی انت. رادیو، توپ، کلم،
وگوازی از بابانی ډولا) په رون په بُرژین تواری بوانت.

بزانت بلد

مانا	گال	مانا	گال
په یک خاصین مردم و جای	خاصین نام	پیدا	ودی
بالی مرگی	شینک	مثال، وړو مانند	درور
متل	گالوار	درخت	درچک
ډل، بازی	رم - رنب	انصاف	داد
روگا ان	رادگن	سخی گری	دهشت
جاز، طیاره	بالی گراب	پد سرا	پسلا
پوه	سر پد	رشوه	موک و ملام
شد و پد، رنداشه ایشی	شدنگو	نارواین پیدگ	سوت
در گیتن	گچین کرتن	خوشی، رضا	وشنودی
په تیزی، په تلوار	په شتاپ	یات گپته	زرته
جما	لوړا	سوچ	جست
گواتا، دولختا	لوړا	جواب	پسو
به تهی بوتن	پترتن	به درد آورتن، عذاب داتن	تورینتن
برزین دیوالی وار	کلات	همراه، هم ډول	شریک
زوت، پیسر	ماله	وار	رون
پرکنوک، بالدار	پروک	بالگ و عزتدار	مزن شان

گال	مانا	گال	مانا
اراده	لوٽگ	پل	گل
کسمت	بار، نصیب	سمین	گوات
نام و توار	مشهور	گیابین	سبزین
وږنه داریت	دروړ و مثال نه داریت	ملگزار	سبزه زار، مرغزار
یثرب	مدینه منوری غدیمی نام	لوشه کنت	لرده کنت
شه بر	شه یات	عملی	خوگرگ، عادت گرگ
پای	آسری	ضرر	تاوان
خوگپتن	هیل گپتن	وش	پسند، لوٽگ
کټتن	حاصل کړتن	دمیکه	کتره که
لږتن	به دگه جای شتن	پچارتن	درست کړتن
سیایگ کړتن	به کاگدا نبشته کړتن	لبزانکی	ادبی
کلپی	خیانت و دروگ	داب	دود، رسم
سډک و باور کړتن	اعتبار کړتن	ډفینگ	پسان
خپه	زار	مردمگری	اخلاق، انسانیت
هلک	ده	چور	نیزاربین بالی مرگ
حال	واقعہ وړو ډول	سبز گردن	نیزاربین بالی مرگ

گال	مانا	گال	مانا
رسنت	پچنت	لگو	نیزارین بالی مرگ
گدیین	آخربین	سبز کراشک	گیابانین بالی مرگ
اوبادگ	نسل، نیبرگ	کمو	نیزارین بالی مرگ
ورزادگ	اولاد، بچ	نیملک	نیزارین بالی مرگ
سماجیین	اجتماعیین	چوشک	نیزارین بالی مرگ
ود وردوم	مزن بوتن، ترخی	چگوگ	گیابانی و کشاری تها و دیه بیت
گت	مشکول	کرک	گیابانی و کشارو تها و دیه بیت
کاربلد	کارزانت	کپوت	گس گیابانی و کشار و باگانی تها و دیه بیت
حاک ریچ	جوی دونیمگی حاک	پور	گیابان و کشار و باگانی تها و دیه بیت
دم کرتن	برزشتن، بازبوتن	بت	گس گیابان و کشار و باگانی تها و دیه بیت
میسینیت	نرم بکنت	کدوگ	بالی مرگانی کدک و گس
لنگار	گون رخت و جغ و گوکا کشتن	توم جتن	گله و دانگ شانک داتن

گال	مانا	گال	مانا
رزی	به خاشرود جاگی نام انت	دیلو	زرتی نان
جذبگ	احساس	هلگر	حمله
هنکین	هندودیار	چکاس	تجربه
دیمونی	قربانی، سرباد یوکی	سوگه	پنت
ارمان	لوټگ، امیت	گال	هبر
لوگ	گس	موسم	وهده و وخت
کنک	پاناد	تسپ و تپتیگ	گرم و سوچان
کچتی	ناپاکی	پوست	بوه گپت، خراب بوت
کشک	خط	دیمیری	ترخی
کشک	ورگی که شه دوگ و آرتا جوړه بیت	دیرپا	دیروخت
کشک	توتنی که مردما شه آپاگوازينیت	زانتکار	کاربلد
وحشی باگ	حیوانانی ساتنی باگ	انبار	پسان کنگی جا
پادی چیرا کرت	جال آورت	گند و چار	سیل و چار
لگتموش	لگتمال، پادموش	نگار	براه و زیب، دپیل دار
لپاشته	وارته	اړ	ضرورت

مانا	ګال	مانا	ګال
مسئول	ذمه وار	بارګین لت	شیپانګ
ماده مرګي که به آموړګا رسته	نوکک	دورکن	رد دی
مرګاني ګډ	کلونډ	جاګپتن	جل و جابوتن
ناجوړی	نادرايي	آمر، مزین	آګده دار
دسګی تاب داتن شه پشم و پمګا	رستن	حاضر بوتن	رستن
ردتن، مزین بوتن	رستن	پکتن (نیوګي رستن)	رستن
نجات، الاسي، دربرتن	رکینګ	ترکتینن چیز	ماین
برتن، جتا کرتن	ګډتن	بی توپیر، بی پروا	بورغم
شک	ګمان	شک	ګت

بن چمګ

- بلوچیی زوان راهبند، ع. پھوال ۱.۱. ج علومی اکادمی هجری شمسی ۱۳۶۲ سال.
- بلوچیی متل ګالوار. نزار و پولکار ولی محمد رخسانی.
- بلوچیی ګالبند، ع. پھوال.
- سید گنج «سید هاشمی».
- براهدارین پل شه بلوچیی لیزانکی باګا. ع. پھوال هجری شمسی ۱۳۶۶ سال.
- بلوچی بوانیس عبدالکریم «راجی».

معارفی ترانه

پادبیت مزن و گوند په نپ و کار معارف

آبات بساتت درو دیوار معارف

بتراکینت دلانا بکنت خون جگرانا

شاداب بساتت گل و گلزار معارف

خون بنت دل و کپ جگر و چم بنت کور

باکی نی که سبز مانیت چمن زار معارف

ما علمی گنوک و ادبی اشخی جنوکن

پروا، نه انت ما را چه شنز زار معارف

پروانه سپت هستن و پروانه دولا

سوچمن پروبلا ناگون نار معارف

ما تنگ و گت هشک و هینار زوانن

کورن پما چمگ و آبشار معارف

اپسوز که هست "سرمچار" یک نیسعی ترا

کمنت که بکنی ندر بدر بار معارف

